

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE

Fakulta podnikohospodářská

Studijní obor: Podniková ekonomika a management

Vedlejší specializace: Logistika – mezinárodní přeprava a zasílatelství

Diplomová práce

Humanitární logistika

Autor práce: Oldřiška Nováková

Vedoucí práce: prof. Ing. Petr Pernica, CSc.

P r o h l á š e n í

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma "Humanitární logistika" vypracovala samostatně.
Použitou literaturu a další podkladové materiály uvádím v přiloženém seznamu literatury.

V Praze dne 10. května 2013

.....

podpis autora práce

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala prof. Ing. Petrovi Pernicovi, CSc., vedoucímu mé diplomové práce, za zájem a věcné připomínky k tvorbě a organizaci práce, čímž mi pomáhal směřovat práci ke zdárnému cíli. Poděkování patří také plk. Ing. Vladimírovi Vlčkovi, Ph.D., který mi poskytl potřebné informace ke zpracování praktické části této práce.

Abstrakt

Téma diplomové práce: Humanitární logistika

Klíčová slova: logistika, logistický řetězec, humanitární pomoc, průběh humanitární pomoci

Diplomová práce se zabývá netradiční aplikací logistiky v oblasti humanitární pomoci, jelikož ta je nyní nedílnou součástí zahraniční politiky každého státu. Teoretická část je věnována vymezení základních pojmů obou odvětví. Praktická část práce představuje jednotlivá schémata logistických řetězců humanitární pomoci České republiky. Cílem práce je charakterizovat průběh logistického řetězce v oblasti humanitární pomoci na a mimo území České republiky s uvedením jednotlivých případových studií (povodně na Novojičínsku a katastrofa v Japonsku). To autorce umožní porovnat jednotlivé procesy poskytování humanitární pomoci na a mimo území České republiky, navrhnout doporučení pro zlepšení dané situace a zdůraznit slabiny, které daný logistický systém má.

Abstract

Title of the Thesis: Humanitarian logistics

Keywords: logistics, supply chain, humanitarian aid, process of humanitarian aid

The Thesis is focused on non-traditional application of logistics on humanitarian aid, because it is inseparable part of the foreign policy of each country. The theoretical part is devoted to basic definitions of both sectors. The practical part of thesis presents schemes of supply chains of czech humanitarian aid. The aim is to characterize the process of supply chain in the sphere of humanitarian aid in the Czech republic and out of its territory with two case studies (the flood in Novojičínsko and disaster in Japan). Then the author can compare processes of giving humanitarian aid in the Czech republic and out of it, also the author can suggest recommendation for better future and underline weaknesses, which this logistics system has.

Obsah

Úvod	6
1 Vymezení základních pojmů	8
1.1 Historie logistiky a s ní spojené výrazy	8
1.2 Humanitární pomoc a odvozené pojmy	12
2 Poskytnutí humanitární pomoci.....	21
2.1 Poskytování, či přijímání humanitární pomoci	21
2.2 Zdroje pro humanitární pomoc.....	25
2.3 Subjekty zapojené do humanitární pomoci	26
3 Logistického zajištění humanitární pomoci v ČR a z ČR do zahraničí.....	45
3.1 Humanitární pomoc v ČR	45
3.2 Humanitární pomoc ČR v zahraničí.....	53
Závěr.....	66
Seznam použité literatury	69
Seznam obrázků	72
Seznam tabulek.....	72
Seznam příloh.....	72

Úvod

Téma této diplomové práce je věnováno humanitární pomoci a jejímu logistickému zajištění z pohledu České republiky, kdy je nejprve rozebráno na teoretické úrovni a poté s jeho následným uvedením na konkrétním příkladu, tj. v České republice na povodních na Novojičínsku v květnu roku 2010, poté na humanitární pomoci České republiky do zahraničí s uvedením příkladu humanitární pomoci mimo území Evropské unie v Japonsku. Téma práce jsem si vybrala především pro jeho zajímavost a důležitost této oblasti v dnešním světě, jelikož humanitární pomoc je v současnosti nedílnou součástí zahraniční politiky téměř každého státu s ohledem na jeho vztahy s ostatními státy a konkrétní situací ve světě.

Cílem této diplomové práce je nejen popsat průběh humanitární pomoci na a mimo území České republiky, ale také logistické zajištění humanitární pomoci v České republice a v zahraničí na jednotlivých případových studiích, jak bylo uvedeno výše. To mi umožní v samotném závěru této práce porovnat jednotlivé procesy poskytování humanitární pomoci na a mimo území České republiky. Také budu moci zdůraznit slabiny, které daný logistický systém prozatím má spolu s možnými doporučeními pro zlepšení této stávající situace jak v České republice, tak v zahraničí.

V první teoretické části se věnuji vymezení základních pojmů, které se objevují v mé práci. Patří mezi ně především pojmy spojené s logistikou včetně jejího vývoje, definice, cílů, zásad, subjektů v ní zapojených. Také pojem humanitární pomoc je tu rozepsán obecněji z hlediska definice, základních principů, cílů, jejího rozdělování na nejobvyklejší formy a druhy poskytování spolu s českou základní legislativou pro tuto oblast, přičemž všechny uvedené zákony jsou pojaty jen z obecného hlediska, jelikož jejich obsah je konkrétněji použit v praktické části práce. V úplném závěru teoretické části je objasněn pojem geografické informační systémy, jelikož bez nich by dnes nemohla být určitá humanitární pomoc uskutečněna.

Praktická část je nejprve zaměřena na vymezení všech podmínek, které postižený stát a území musí splňovat, aby jim byla poskytnuta humanitární pomoc z České republiky, tj. je zde vysvětlen princip integrovaného záchranného systému České republiky. Na to navazuje část věnována logistickému řetězci České republiky v oblasti humanitární pomoci v zahraničí za spolupráce známých a důležitých mezinárodních, či evropských organizací, jejichž činnost je tu podrobněji popsána a případně rozepsána na konkrétních příkladech. Druhá část této praktické

části je věnována logistickému zajištění humanitární pomoci mimo a v České republice pomocí všech zapojených českých subjektů vládních a i nevládních, přičemž jsou zde jasně a podrobně uvedeny jejich aktivity spolu s případovými studiemi na obě oblasti humanitární pomoci.

V závěru jsou shrnuty všechny zásadní výsledky vyplývající z poslední kapitoly poskytování humanitární pomoci v České republice a zahraničí. Dále jsou zde představeny mé vlastní návrhy, příslušná opatření a doporučení pro zlepšení, či zkvalitnění stávající situace České republiky v oblasti humanitární pomoci v České republice a zahraničí v případě, že je to možné.

1 Vymezení základních pojmů

Kapitola je věnována charakteristice klíčových pojmů použitých v této diplomové práci, mezi něž jsem zahrnula definici logistiky z evropského pohledu, její základní vývoj zásady, cíle, subjekty v ní zapojené, a dále výrazy s ní spojené jako logistický řetězec a logistický systém. Z oblasti humanitární pomoci je zde uvedena její definice, principy na nichž je postavena, její cíle, druhy, formy, a základní česká legislativa. V úplném závěru této kapitoly jsou nastíněny i geografické informační systémy a jejich princip funkčnosti.

1.1 Historie logistiky a s ní spojené výrazy

Pojem logistika se rozvíjel po mnohá století již od dob řeckých filozofů, kdy daný pojem vystihovalo slovo logistikon, což znamenalo důmysl a rozum, a které téměř vzápětí bylo nahrazeno slovem logos vysvětlující se jako slovo, řeč, myšlenka, pojem, rozum, zákon, pravidlo, smysl. Od té doby význam slova prošel dlouhým procesem až do dnešní podoby, která bývá zároveň spojována s pojmy jako operativnost, flexibilita, rychlost, optimalizace, kooperace, inovace, kvalita, orientace na zákazníka či ochrana životního prostředí.

Vývoj logistiky je od jejího počátku úzce spojen s vojenstvím, jelikož vůbec první zmínka o logistice je datována kolem roku 900, kdy se císař Leontos VI. nechal slyšet, že pro úspěch jeho vojska je potřeba, aby bylo dobře zapláceno, vyzbrojeno, vybaveno municí a jinou přípustnou ochranou, přičemž všechny tyto podmínky by měly uspokojovat jeho potřeby a měly by být splněny včas s příslušnou přípravou dané akce. Všechny uvedené Leontovy podmínky se tehdy braly jako první zásady vojenské logistiky a logistiky jako takové. Od té doby existuje řada různých typů logistiky, které se liší v aplikační rovině (peníze, nemocnice, cestovní kancelář), ale mají společné jádro, jelikož všechny pochází ze dvou aktuálních logistických oblastí, tj. z vojenské, či hospodářské logistiky. Důležitou součástí pojmu logistika je i logistika výrobní (akviziční), která řeší vztahy mezi daným subjektem a jejími dodavateli, a logistika spotřební (operační) upravující všechny činnosti uvnitř vybraného subjektu.¹

¹ Zpracováno podle: Pernica, P., Logistika pro 21. století (Supply chain management), Díl 1., 2., 3., 1.vyd.,Praha:Radix, 2005, ISBN 80-860-3159-4, str. 17 - 20

Mezi hlavní **subjekty**, které se přímo nebo nepřímo podílejí na splňování všech logistických potřeb daného logistického řetězce, patří:

- „výrobci vybraného zboží spolu s jejich dodavateli, či konečnými výrobci,
- poskytovatelé určitých služeb,
- distributoři,
- obchodní společnosti (velkoobchod, maloobchod),
- poskytovatelé logistických služeb (logistické podniky),
- poskytovatelé kurýrních, expresních a balíkových služeb,
- dopravci, operátoři, zasilatelé,
- správci a provozovatelé liniových a uzlových částí logistické infrastruktury (např. dopravních cest, multimodálních uzlů, překladišť, terminálů, letišť, přístavů, logistických center, veřejných skladů),
- dodavatelé (výrobci, prodejci) technických prostředků, technologií a systémů pro logistiku (např. dopravních, přepravních, manipulačních, obalových prostředků, balících strojů, prostředků pro třídění, kompletaci, konsolidaci, dekonsolidaci, prostředků pro automatickou identifikaci, telematických, komunikačních a informačních zařízení),
- orgány státní správy,
- výzkumné a vývojové organizace,
- vzdělávací a školicí instituce,
- poradenské organizace,
- zájmová sdružení, profesní organizace,
- asociace pro logistiku (ELA, ČLA, SSL ČR, ...).“²

Dlouhodobé a strategické cíle logistiky lze rozdělit na vnější a vnitřní, přičemž jasným vnějším cílem je uspokojení potřeb zákazníka. Oproti tomu vnitřní cíle existují ještě výkonové (technické) a ekonomické v podobě nákladů.

Pro pojem logistika je v současnosti mnoho různých definic, které ovšem ve většině případů obsahují základní charakteristiku logistiky: SPRÁVNÉ MÍSTO, SPRÁVNÝ ČAS,

² Pernica, P., Logistika pro 21. století (Supply chain management). Díl 1., 1.vyd.,Praha:Radix, 2005, ISBN 80-860-3159-4, str. 46 - 47

SPRÁVNÁ KVALITA, SPRÁVNÉ MNOŽSTVÍ. Také by se nemělo zapomínat na určité **zásady logistiky**, které k ní neodmyslitelně patří:

- Všechny aktivity, či problémy spojené s logistikou se mají řešit co nejjednodušeji a koordinovaně, ale samozřejmě vždy s uvědoměním si všech možných následků a důsledků.
- Nejlepší logistická řešení bývají právě ta nejjednodušší.
- Logistika musí být vždy zaměřena na konečného „zákazníka“ a to i za spolupráce s jinými subjekty.

Definice logistiky lze rozdělit na americké a evropské, které se v určitých ohledech odlišují. V rámci americké definice je logistika součástí supply chainy spojené s logistikou, managementu. Zatímco u evropských je logistika „střechou“ všeho. Pro tuto diplomovou práci jsem se rozhodla použít dvě následující definice, jelikož nepovažuji za dostačující, že k vyjádření tohoto tématu stačí pouze jedna. První definici jsem vybrala kvůli faktu, že humanitární pomoc je spojena s tokem materiálu, technologie a samozřejmě je i u ní zapotřebí přiměřená a jasná organizace všech článků, které jsou do ní zapojeny. Oproti tomu druhá definice již zohledňuje i zapojení lidí, kteří jsou nedílnou součástí humanitární pomoci, jelikož bez nich by humanitární pomoc nejen že nebylo možné poskytovat, ale také by jí nebylo bez nich ani potřeba.

„Logistika je souhrn všech technických a organizačních činností, pomocí nichž se plánují operace související s materiálovým tokem. Zahrnuje nejen tok materiálu, ale i tok informací mezi všemi objekty a časově překlenuje nejrůznější procesy v průmyslu i v obchodě.“³

Logistika bývá často definována „jako plánování, provádění a kontrolu pohybu a rozmístění lidí a/nebo zboží a podpůrných aktivit, spojených s takovýmto pohybem a rozmístěním, v systému organizovaném k dosažení určitých cílů.“⁴

Dalším důležitým pojmem v diplomové práci je **logistický řetězec**, jelikož jemu je v podstatě věnována celá práce s konkrétním zaměřením na humanitární pomoc spolu s její

³ Kirsch, W.: Betriebswirtschaftliche Logistik, ZfB 1971

⁴ European Committee for Standardisation, 1997

hmotnou (uchovávání, přemísťování věcí, či osob) a nehmotnou stránkou (tok peněz, uchovávání a přemísťování informací), které mají jistou logistickou infrastrukturu. Logistický řetězec může být tedy definován jako „*obecně provázaná posloupnost všech činností (aktivit), jejichž uskutečnění je nutnou podmínkou k dosažení daného konečného efektu synergické povahy*“.⁵ Hlavními iniciátory logistických řetězců jsou především různé obchodní společnosti, či výrobci hmotného a nehmotného zboží, zatímco zbylé subjekty jsou důležité při základní přípravě a realizaci logistického řetězce obecně. Existují tři typy odlišných logistických řetězců, mezi něž patří:

- **Logistický řetězec s přetržitými materiálovými toky**, je takový řetězec, jehož jednotlivé články nejsou vzájemně sladěny a nachází se v nich nadměra zásob. Tento typ je považován za nejméně vyspělý ze všech typů řetězců.
- **Logistický řetězec s plynulými toky** pracuje na tzv. pull principu, což je opak push principu, který je typický pro logistický řetězec s přetržitými materiálovými toky, a zároveň jsou ve všech článcích řetězce zmenšené zásoby. I proto je tento typ řazen mezi ty pokročilejší řetězce.
- **Logistický řetězec se synchronním tokem neboli nepřerušovaným materiálovým tokem**, je unikátní tím, že ve všech jeho článcích je přesně požadované množství materiálu. Nejsou zde tedy žádné zásoby, což ho přesouvá do těch nejvyspělejších typů řetězců.

Logistický řetězec je v podstatě také důležitou součástí tzv. **logistického systému**, který mu je nadřazen. Tento systém může být definován následovně: „*Logistický systém může být brán jako účelně uspořádané množina všech technických prostředků, zařízení, budov, cest a pracovníků, podílejících se na uskutečňování logistických řetězců*“.⁶

⁵ Pernica, P.: Logistika pro 21. století (Supply chain management). Díl 1., 1.vyd.,Praha:Radix, 2005, ISBN 80-860-3159-4, str. 120

⁶ Pernica, P.: Logistika pro 21. století (Supply chain management). Díl 1., 1.vyd.,Praha:Radix, 2005, ISBN 80-860-3159-4, str. 120

1.2 Humanitární pomoc a odvozené pojmy

Předposledním, nikoliv však nedůležitým, pojmem této kapitoly je humanitární pomoc obecně a její současné rozdělení do několika forem. Její základní definice je vymezena v Zákonu č. 151/2010 Sb., o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí, který je v České republice účinný od 1. 7. 2010, a zároveň je v souladu s mezinárodními úpravami o humanitární pomoci. V tomto zákonu je tedy o humanitární pomoci uvedeno: „*Humanitární pomoc poskytovaná do zahraničí je souhrn činností hrazených ze státního rozpočtu, jejichž cílem je zamezit ztrátám na životech a újmě na zdraví, zmírnit utrpení a obnovit základní životní podmínky lidí po vzniku mimořádných událostí, jakož i zmírňovat dlouhodobě trvající následky mimořádných událostí a předcházet jejich vzniku a negativním následkům.*“⁷ Zároveň se v tomto zákonu vymezuje i způsob poskytování humanitární pomoci a to následnou definicí: „*Humanitární pomoc do zahraničí se poskytuje způsobem, který účinně naplňuje její cíle, zejména poskytnutím potřebného majetku ve formě daru do postižené oblasti (dále jen „materiální pomoc“), zapojováním do záchranných operací vysíláním záchranářů nebo odborníků s potřebným vybavením podle zákona o integrovaném záchranném systému (dále jen „záchranářská pomoc“), peněžními dary do zahraničí, příspěvky mezinárodním organizacím a integračním seskupením a projekty humanitární pomoci.*“⁸

Lze tedy říci, že humanitární pomoc je určitá reakce na danou krizi v určité postižené zemi, která v tu chvíli není schopna takové situaci čelit sama, tedy v ní neumí prozatímně fungovat. Mezi takové situace se v současnosti řadí zemětřesení, povodně (záplavy), požáry (městské i přírodní), hladomor, ochrana civilního obyvatelstva či jiné situace způsobené změnou počasí a válečnými konflikty, které budou podrobněji rozepsány v následujícím textu. Humanitární pomoc může být ovšem také poskytována i preventivně, pokud se uvedeným katastrofám lze vyhnout, což je možné a časté hlavně v zemích extrémními klimatickými vlivy (Afrika, Karibik a jižní Asie) za pomoci přijímací země.

⁷ Zákon č. 151/2010 Sb., o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí, Hlava I, § 2b

⁸ Zákon č. 151/2010 Sb., o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí, Hlava I, § 4

Jak logistika, tak i humanitární pomoc mají své základní zásady, kterými by se měly řídit, aby byla poskytována objektivně, kvalitně a v souladu s českou i mezinárodní legislativou, tzv. Deklarací Dobrého humanitárního dárcovství (Good Humanitarian Donorship = GHD), která je v České republice respektována již od roku 2006. Z těchto dokumentů vyplývají 4 základní koncepty humanitární pomoci:⁹

1. **lidskost**, jelikož hlavním cílem humanitární pomoci je záchrana lidských životů, či snížení jejich životních utrpení,
2. **nestrannost** je další neodmyslitelnou prioritou vzhledem k tomu, že humanitární pomoc by měla být poskytována bez ohledu na rasu, náboženství, kulturu, či jiných kritérií, tedy by měla být umožněna každému, kdo jí potřebuje,
3. **neutralita** je velmi důležitou součástí humanitární pomoci v případě válečných, ozbrojených, či etnických konfliktů, kdy by se dané subjekty humanitární pomoci neměly přiklánět ani k jedné straně konfliktu v rámci zachování rovnosti mezi stranami,
4. poslední prioritou je **nezávislost**, kterou humanitární pomoc získala ve všech přípustných oblastech (politika, ekonomika, strategie,...), které jsou zapotřebí v poskytování humanitární pomoci bez možného ovlivňování příjemce, či dárce.

Z hlavních **cílů humanitární pomoci**, které respektují uvedené 4 základní principy v podobě lidskosti, neutrality, nestrannosti a nezávislosti, a kterými bývá především snaha o zmírnění útrap lidí (zdejších obyvatel, uprchlíků, obyvatel sousedních států), s čímž souvisí i ochrana jejich životů a respekt vůči lidské důstojnosti, vyplývají i základní aktivity spojené s humanitární pomocí. Lze tedy shrnout, že základní podobu humanitární pomoci představuje především budování dočasných příbytků, distribuce pitné vody, distribuce potravin a vytvoření sanitárních zázemí (léků s potřebným ošetřením, hygienických potřeb, oblečení, příkrývek atd.), zřizování uprchlických táborů, rekonstrukce zdejších důležitých budov (domy, školy, nemocnice aj.) a další nezbytná pomoc obětem katastrof (např. výuka ve školách).

⁹ Zpracováno podle: Informace GHD, dostupné z: <http://www.goodhumanitariandonorship.org/gns/home.aspx> [online], dne 9. 3. 2013

Druhy humanitární pomoci se dělí podle toho, co nebo kdo krizi v dané zemi způsobil, tj. přírodní a klimatické podmínky, člověk, válka nebo určité komplexní státní problémy (chudoba, politická, či bezpečnostní nestabilita). Druhy humanitární pomoci budou níže rozepsány a jsou shrnuty v Příloze č. 1. Co se týče **přírodních**, či lidmi způsobených katastrof, tak se humanitární pomoc dělí podle fází (doby), ve kterých byla poskytnuta. Toto rozlišení fází pomoci je podrobněji rozepsáno níže.

- První dny až týdny po vzniku katastrofy se poskytuje tzv. **okamžitá pomoc**, která je představována základní pomocí v podobě nezbytných životních prostředků (pití a jídlo), vybudování potřebné technické základny (generátory, sanitace, nouzové přístřešky), a samozřejmě záchrany životů zúčastněným týmem záchranářů, hasičů, zdravotního personálu, vojáků a ostatních dobrovolníků. To ovšem záleží i na velikosti dané krize, dle které se teprve rozhoduje, zda budou zapojeny jen civilní jednotky, nebo i vojenské týmy.
- Při době dvou týdnů až tří měsíců po katastrofě se nabízí **časná rehabilitace**, která se věnuje hlavně obnově tamější poškozené infrastruktury (elektřina, kanalizace, voda, silniční a jiné dopravní komunikace, nemocnice, školy, aj.) a samozřejmě péči o lidi, kteří ztratili svá obydlí jako následek katastrofy. Takovýmto lidem se v této situaci poskytuje náhradní druh bydlení, potrava, voda, či zdravotní a sociální péče. V případě, že katastrofa je daleko většího rozsahu, tedy na ni tato dotyčná pomoc nestačí, je zpracováváno vyhodnocení celkových škod a potřeb k obnově v podobě tzv. komplexního plánu obnovy, přičemž ten může být následován potřebnou dárcovskou konferencí, kdy jsou důležité nevládní organizace s jejich soukromými, vládními, či mezinárodně získanými zdroji.
- V době dvou let od katastrofy je poskytována **fáze obnovy**, která zahrnuje celkové a lepší vybudování potřebných přístřeší, materiálně technické základny (veřejné instituce, infrastruktura) a zdrojů obživy v daných oblastech takovým způsobem, aby tím bylo dosaženo daleko větší úrovně, než která byla před tou katastrofou.¹⁰

¹⁰ Zpracováno podle: Základní přehled humanitární pomoci, dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/humanitarni_pomoc/prirucka_WFP_pro_nevladni_organizace/zakladni_prehled_humanitarni_pomoci.html [online], dne 2. 2. 2013

V případě **válečného konfliktu** se fáze poskytované humanitární pomoci neliší od těch přírodních katastrof, avšak navíc v důsledku této katastrofy dochází k daleko většímu vysídlování postižené oblasti v podobě uprchlíků, či interně vysídlovaných obyvatel (IDPs). Tento důsledek tedy vede k vyšší potřebě civilní ochrany obyvatelstva, která probíhá pomocí vytváření uprchlických táborů, hostitelských komunit či humanitárního odminování, což je vlastně aplikace Mezinárodního humanitárního a uprchlického práva. Takovýto druh humanitární pomoci byl v poslední době poskytován například v Afghánistánu, Pákistánu, Somálsku, či na Srí Lance.

Poslední humanitární krize mohou být **dlouhodobé, komplexní nebo strukturální**, které jsou následkem jisté nestability státu. Nestabilita státu v těchto případech bývá v oblastech, jako je politika, bezpečnost, bohatství (respektive chudoba), či klimatické podmínky, přičemž všechny tyto problémy nastávají v současnosti hlavně na africkém kontinentu. Tato dlouhodobá humanitární pomoc má tentokrát podobu přísunu potravin a vody, základní dostupné zdravotní péče a v neposlední řadě zajištění potřebné infrastruktury. Do těchto „výzev“ se pouští hlavně OSN a Mezinárodní Červený kříž.

Humanitární pomoc je také rozdělována do 5 ti základních **forem**, jimiž je humanitární pomoc:

- **záchranářská**, která spočívá především ve vyslání vyškolených záchranářů a odborníků s potřebným vybavením k dispozici pro danou oblast,
- **materiální** představující hlavně hmotný majetek ve formě daru (potravin, medikamenty, zdravotnické přístroje, stany, materiál na dočasné přístřeší, aj.),
- **finanční** (dotace, příspěvky, či dary českým a zahraničním organizacím zapojených do humanitární pomoci),
- **poradenská**, která je zaměřena zvláště na sociální oblast humanitární oblasti (azyl, informace pro obyvatelstvo, ...),
- **kombinovaná**, jež bývá nejspíše nejčastější formou humanitární pomoci, jelikož ta se v dnešní době skládá z minimálně některých dvou předešlých možností.¹¹

¹¹ Zpracováno podle: Časopis Focus – Humanitarian Logistic special, april 2010, dne 2. 4. 2012

Humanitární pomoc a česká legislativa

Mezi základní **české legislativní dokumenty** upravující humanitární pomoc, které budou dále podrobněji popsány, patří především Zákon č.151/2010 Sb., o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí, Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon) a za zmínku stojí určitě i Koncepce zahraniční rozvojové spolupráce České republiky na období 2010 – 2017.

Zákon č. 151/2010 Sb., o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí, jenž vznikl v dubnu roku 2010 na usnesení parlamentu, je rozdělen celkem do čtyř částí, ze kterých je nejdůležitější část první a druhá. V první části se podrobněji popisuje zahraniční rozvojová spolupráce a humanitární pomoc nejdříve s jejich definicemi, poté způsoby a formami, kterými jsou či mohou být tyto úseky zahraniční politiky poskytovány, a samozřejmě se zde určují základní pravidla a principy nakládání s prostředky na zahraniční rozvojovou spolupráci a humanitární pomoc. Tato základní vymezení jsou v zápětí následovány výčtem organizací, které se v této oblasti mohou angažovat, a tedy i způsob, jakým se zapojují. Patří mezi ně:

- Ministerstvo zahraničních věcí, které se zapojuje jak do humanitární pomoci poskytované do oblasti EU, tak i mimo ní, jelikož rozhoduje o jejím rozsahu a formě ve spolupráci s Ministerstvem vnitra, Evropskou unií a Komisí Evropského společenství,
- Česká rozvojová agentura založená a financována Ministerstvem zahraničních věcí za účelem plnění vytyčených úkolů a projektů v oblasti humanitární pomoci do zahraničí,
- Ministerstvo vnitra rozhoduje o poskytování humanitární pomoci spolu s Ministerstvem zahraničních věcí, jak bylo uvedeno výše, a navíc je schopné vysílanou materiální pomoc pojistit v případě ztráty, či poškození, oproti Ministerstvu zahraničních věcí,
- a v neposlední řadě Správa státních hmotných rezerv na popud Ministerstvem zahraničních věcí nebo Ministerstva vnitra povinně vytváří tzv. rezervy pro humanitární pomoc do zahraničí, které následně zařadí do pohotovostních zásob České republiky.

Druhá část zákona je věnována změně zákona o integrovaném záchranném systému, který je popsán níže.

Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, vznikl v červnu roku 2000 usnesením parlamentu. V zákoně č. 239/2000 je ve dvou částech ze čtyř detailně rozebírán integrovaný záchranný systém České republiky, který je neodmyslitelně součástí humanitární pomoci ze strany orgánů České republiky, a kterému je věnována druhá kapitola této práce. V tomto zákonu je tedy vymezen pojem integrovaný záchranný systém s jeho složkami, působností, financováním a stálými orgány pro koordinaci složek integrovaného záchranného systému s jejich návaznou komunikací a jejich taktickým cvičením. Poté jsou zde definovány postavení a úkoly jednotlivých orgánů, a to jak státních, tak i územních samosprávných celků, při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných, likvidačních prací a při ochraně obyvatelstva před a po dobu vyhlášení jednotlivých krizových stavů, tj. stavu nebezpečí, nouzového stavu, stavu ohrožení státu a válečného stavu. Mezi tyto orgány se řadí Ministerstvo vnitra, Ministerstvo zdravotnictví, Ministerstvo dopravy a spojů, orgány krajů (úřad, hejtman), orgány obcí s rozšířenou působností (úřad, starosta) a samozřejmě orgány obcí (úřad). Poslední, nikoliv však nedůležitou, částí zákona je popsání organizace záchranných a likvidačních prací v místě zásahu, která jasně vytyčuje povinnosti, pravomoc a odpovědnost jednotlivých organizačních složek i s jejich případnými potrestáními při jejich nesplnění (pokuta, kontrola, náhrada), a také vytyčuje oprávnění pro vyžádání pomoci, či způsob poskytnuté plánované a ostatní pomoci.

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), byl zaveden rovněž v červnu roku 2000 jako navázání na zákon č. 239/2000. Tento zákon stanovuje nejdříve základní pojmy jako krizové řízení s rozhodujícími orgány s jejich odpovědnostmi a pravomocemi (vláda, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo zdravotnictví, Ministerstvo dopravy, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Česká národní banka, orgány krajů a obcí), krizová situace, krizová opatření, kritická infrastruktura s jejími jednotlivými druhy a v neposlední řadě i bezpečnostní rady a krizové štáby. Na to navazují práva a povinnosti jednotlivých zapojených subjektů spolu se sankcemi v případě jejich neplnění a financování těchto krizových řízení. Strukturálně se tedy příliš neliší od zákona č. 239/2000.

Poslední legislativním dokumentem je **Koncepce zahraniční rozvojové spolupráce České republiky na období 2010 – 2017**, ve které se ovšem humanitární pomoc řeší pouze v jedné části a to jako druh modality zahraniční rozvojové spolupráce především za předpokladu

spolupráce s Evropskou unií na jejích programech, např. Evropský konsensus u humanitární pomoci z roku 2007.

Humanitární pomoc a GIS

V současnosti se v rámci humanitární pomoci používají i tzv. **geografické informační systémy**, které využívá především Armáda České republiky, Hasičské záchranné sbory a i různé mezinárodní organizace. Geografický informační systém neboli GIS, je druh počítačového informačního systému, který byl vytvořený pro efektivní získávání, zajišťování, zkoumání a vizualizaci tzv. geodat o povrchu Země a jejich následném využití v různých oborech jako je poskytování humanitární pomoci na cizím území. První zmínka o geografickém informačním systému, který je založen na webových technologiích a výpočetní technice, bez kterých by nefungoval, se objevila kolem roku 1963. Již v této době se GIS používal hlavně jako nástroj na zpracování a analýzu geografických dat, či jako nástroj podpory v rozhodování různých subjektů, a stal se tak neodmyslitelnou součástí tehdejších informačních systémů. Vývoj GISu byl, a je, také úzce spojen s vývojem map a různých věd, mezi něž patří např. geoinformatika, geografie, geodézie, kartografie, informatika, statistika, územní nebo regionální plánování. Cílem GISu je od začátku umožnění vzájemného propojení, dotazování, zobrazování, prezentace, analýzy a modelování získaných geoinformací.¹²

Označení GIS se dělí z 3 **hledisek významu na:**

- a) „ *informační technologie pro práci s prostorově (časově) orientovanými údaji,*
- b) *programové vybavení obecně, resp. konkrétní softwarový produkt umožňující data prohlížet, editovat, modifikovat, provádět dotazy a analýzy,*
- c) *označení pro konkrétní aplikaci (GIS okresního úřadu, města, další konkrétní aplikace).“¹³*

¹² Zpracováno podle: Voženílek, V., Geografické informační systémy I. – pojetí, historie, základní komponenty, vydavatelství Univerzity Palackého, Olomouc 1998, ISBN 80-7067-802-X

¹³ Dokument MMR: Evropský sociální fond v ČR – e – Tourism v oblasti CR, dne 30. 12. 2012

Pro výkonnost GISu je klíčové jeho složení, architektura a interoperabilita v rámci a mimo GIS. Co se týče skladby GISu, tak se skládá ze 4 součástí, jimiž je hardware, software, data a pracovníci. Většina architektur je nazývána klient/server, kdy server poskytuje informace, které potřebuje klient, přičemž tato architektura bývá u systémů složena z 3 **vrstev**:

- vrstva prezentační je určena pro konečného uživatele, jelikož zobrazuje vyžadované informace,
- vrstva aplikační informace nejdříve řeší a poté na ně hledá odpovědi,
- a vrstva datová, která zajišťuje správu informací.

Mez funkcionality geografického informačního systému lze zařadit především následující položky:

- *„zobrazení polohy bodu (objektu),*
- *zobrazení interaktivních vrstev – liniových objektů (stezky, trasy apod.) – včetně vazby na dané téma (např. u tématu kolo se zobrazí cyklotrasy),*
- *zobrazení interaktivních vrstev bodů (objektů) dle zvolených typů a jejich kategorií,*
- *zobrazení plošných objektů,*
- *zobrazení definovaných území (turistických oblastí, mikroregionů),*
- *vyhledání dopravního spojení,*
- *zobrazení vyhledaného dopravního spojení,*
- *pohybování mapy, přibližování, oddalování (přepínání zoomu pomocí táhla),*
- *tisk mapy, uložení, zaslání odkazu,*
- *zobrazení zadaného GPS bodu,*
- *odečítání souřadnic a nadmořské výšky u bodů na mapě,*
- *zobrazení navigační mapky, kde se výsekem označí část kraje, kde se uživatel nachází, s možností posunu,*
- *měření vzdušné vzdálenosti a výškový rozdíl 2 bodů v km a mílech,*
- *zobrazení vyhledaných bodů,*
- *zobrazení itineráře (liniové i bodové objekty),*
- *zobrazení dopravních omezení,*
- *zobrazení map v izometrickém provedení (pomocí 3D modelu),*

➤ *fulltext a zobrazení výsledku fulltextu v mapě.* “¹⁴

Z předešlého textu lze odvodit nároky, na které je kladen důraz při správném využívání GISu. Zahrnuje se mezi ně dostatečná velikost operační paměti, rychlost procesoru a přenosu dat, přiměřená obsluha potřebná k zajištění chodu systému a v neposlední řadě postačující prostor na pevném disku (HDD) nebo na dalších paměťových médiích.

Tato skutečnost vedla k vytvoření mezinárodní neziskové organizace, která se nazývá OpenGIS Consortium. Cílem organizace je nejen kvalitní poskytování dostupných informací všem, kteří je potřebují a to i ze všech možných sítí a aplikací, ale i jejich správné zpracovávání a prezentace.

¹⁴ Dokument MMR: Evropský sociální fond v ČR – e – Tourism v oblasti CR, dne 30. 12. 2012

2 Poskytnutí humanitární pomoci

Tato kapitola je věnována v úvodu poskytování a přijímání humanitární pomoci obecně pro utvoření jakési představy o tom, pro koho, za jakých podmínek a proč je poskytována, přičemž z těchto údajů vyjdou stěžejní základy pro další kapitolu zaměřenou na konkrétní logistické řetězce humanitární pomoci. Na začátku je tedy nastíněn integrovaný záchranný systém, který je základním systémovým přístupem k poskytování humanitární pomoci v České republice. Dále je zde obecně popsána poskytovaná humanitární pomoc do zahraničí, kterou následuje i uvedení zdrojů pro financování určité humanitární pomoci a jejich výstižné objasnění. Kapitolu uzavírá část o jednotlivých subjektech zapojených jak v oblasti české, tak i zahraniční humanitární pomoci a jsou tedy součástí logistických řetězců.

2.1 Poskytování, či přijímání humanitární pomoci

České území¹⁵

Poskytování a přijímání humanitární pomoci na území České republiky je od roku 2000 systémově shrnuto tzv. Integrovaným záchranným systémem, který představuje základní koncept pro tuto oblast a usnadňuje tak systematický přístup ohledně postupu všech zapojených subjektů v logistickém řetězci humanitární pomoci na území České republiky v případě mimořádné události, či přípravě na ní, spolu s vymezením všech jejich odpovědností, povinností a pravomocí. Jeho základní schéma (viz. Obrázek č. 1) bude obecněji popsáno níže v textu a konkrétněji až ve třetí kapitole této práce.

Integrovaný záchranný systém je tedy základním konceptem, který představuje pravidla poskytování humanitární pomoci na území České republiky, a zároveň umožňuje systematickou přípravu na vybrané krizové stavy ve všech územních úrovních, které může ohrozit lidské životy, zdraví, či jejich majetek a prostředí, ve kterém žijí. Mezi tyto krizové stavy, které se ihned po jejich propuknutí mají hlásit na systémem založené Operační a informační středisko generálního ředitelství hasičského záchranného sboru, se řadí:

¹⁵ Zpracováno podle: Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, dne 18. 4. 2013

- **stav nebezpečí** nastává tehdy, když daný postižený samotný správní územní celek spolu jeho orgány na uskutečněnou mimořádnou událost, s ohledem na její intenzitu, sám nestačí, poté je v takovém případě tento stav vyhlášován hejtmanem kraje, či v případě Prahy jejím primátorem,
- **nouzový stav** je druhým stupněm stavů krizových, jenž značně ohrožuje nejen životy, zdraví, majetek, či životní prostředí obyvatel na zasaženém území, ale také státní pořádek a bezpečí v něm, i proto je tento stav deklarován českou vládou (respektive jejím předsedou),
- **stav ohrožení státu** je oznamován parlamentem po doporučení české vlády v případě ohrožení demokracie České republiky, integrity českého území, či jeho suverenity,
- **válečný stav** je nejvyšším stupněm krizových stavů České republiky, který je rovněž vyhlášován českým parlamentem po návrhu vlády jednak jako důsledek hrozby napadení jiným státem, či splnění mezinárodních závazků v rámci obrany smlouveného státu.

Daný systém ovšem bere v potaz především stav nebezpečí, jelikož ten se periodicky stává častěji než ty ostatní.

Pro případ výše uvedených krizových stavů byly systémem zavedeny základní složky (subjekty), které jsou aktivně zapojovány do průběhu (likvidační, záchranné práce) daných událostí a odstraňování jejich následků. Tyto složky jsou rozdělovány na základní a ostatní, přičemž těmi základními je Hasičský záchranný sbor příslušného kraje, požární jednotky, záchranná služba a Policie České republiky, které v případě nouze mohou povolát složky ostatní, mezi které se řadí ozbrojené síly (Armáda ČR), bezpečnostní, zdravotnické a záchranné sbory, ostatní pohotovostní zařízení, či konkrétní neziskové organizace a osoby. Všechny tyto složky se po celou dobu krize musí řídit pokyny ověřené osoby (velitel zásahu, hejtman, starosta), či instituce (Ministerstvo vnitra), jehož pokyny se řídí hlavně v případě třech nejvyšších stupňů krize.

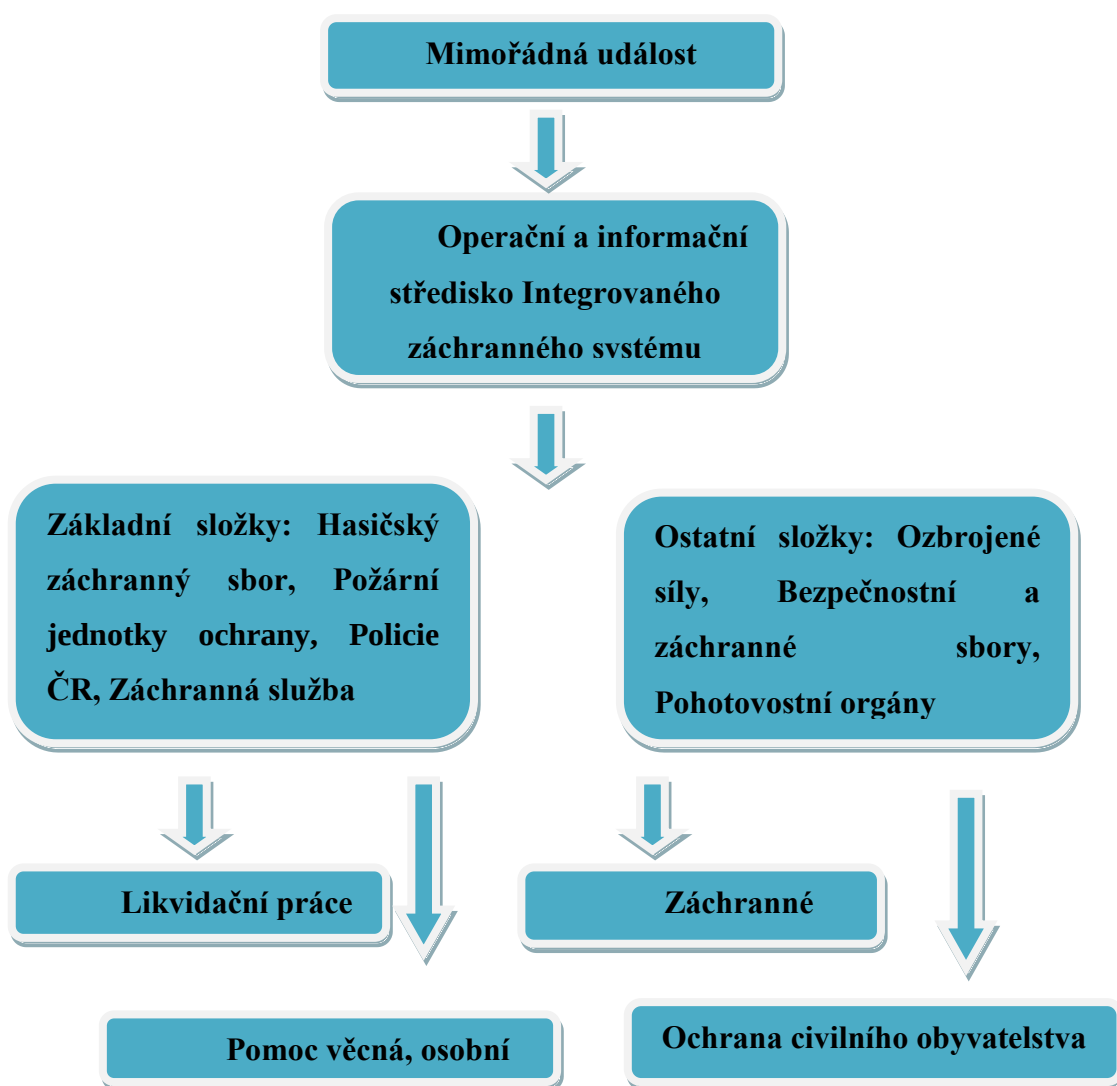
Co se týče přípravy složek na mimořádnou událost, tak Integrovaný záchranný systém jim jasně a přesně určuje taktická cvičení na návrh ministra vnitra, generálního ředitele hasičského záchranného sboru, hejtmána (primátora) nebo ředitele hasičského záchranného sboru, aby dané

složky byly vždy připraveny na možné situace. Taktická cvičení mohou být také následována cvičením prověřovacím, které má zjistit, zda jsou složky opravdu a efektivně připraveny.

Komunikace mezi všemi složkami, státními orgány a dalšími zapojenými subjekty je v rámci systému umožněna tzv. krizovou komunikací, kterou zajišťuje Ministerstvo vnitra s účelovou telekomunikační sítí pod jednotným evropským číslem tísňového volání.

Činnost, respektive pomoc, všech zapojených složek systému s okolními subjekty se shrnuje v podobě záchranných pomoci (odvrácení, zmenšení, přerušení rizik v dané oblasti), likvidačních prací (odstranění následků), ochrany civilního obyvatelstva (evakuace, upozornění), či věcné a osobní pomoci. Všechny tyto činnosti jsou financovány z rozpočtů Ministerstva vnitra a zapojených krajů, které by si měly vyhrazovat určité rezervy na takové mimořádné události.

Obrázek 1 – Schéma Integrovaného záchranného systému

Území mimo ČR

Poskytování humanitární pomoci mimo území České republiky má v jurisdikci převážně Ministerstvo zahraničních věcí, které rozhoduje o pravidlech a podmínkách, za jakých bude určitý druh pomoci, a jestli vůbec, poskytován do zahraničí, ovšem samozřejmě za předpokladu, že postižená země s nabízenou pomocí souhlasí, či si o ni sama požádala prostřednictvím státních orgánů. V případě, že se Ministerstvo zahraničních věcí rozhodne pro vyslání pomoci do zahraničí, tak má tato pomoc většinou formu záchranných a pomocných jednotek pro záchranné nebo likvidační práce na tamějším území, dále formou odborníků v dané oblasti, odborných informací, či formou konkrétní humanitární pomoci (služby, obnova staveb a základních zařízení, potraviny, voda, léky, oblečení,...). Ministerstvo zahraničních věcí také zajišťuje příslušná povolení ke vstupu (přeletu, průjezdu) a pobytu na cizím území konkrétního státu.

Co se týče finanční stránky, tak část pomoci se hradí z finančních rezerv prostřednictvím Ministerstva zahraničních věcí. To znamená, že Ministerstvo zahraničních věcí hradí vyslaným jednotkám potřebné očkování, pojištění léčebných výloh pro cesty a pobyty na daných územích. Ostatní výlohy si buď musí hradit vysílané jednotky samy, nebo se může stát, že určité české humanitární organizace založí sbírky pro danou postiženou oblast, která může mít právě podobu finančních prostředků, ale samozřejmě i materiální, která je uskladněna ve státních skladech tomu určených a poté vysílána s danou humanitární jednotkou.¹⁶

Důležitou roli v této oblasti mezinárodní pomoci ovšem sehrává i Ministerstvo vnitra, které je pověřeno vycvičováním potřebných záchranných jednotek (hasičské záchranné sbory ČR, vojenské sbory, zdravotní oddíly, odborníci na danou problematiku a ostatní složky Integrovaného záchranného systému), jejichž seznam mu je předem známý, a kterým zároveň poskytuje i veškeré potřebné prostředky (technické, zdravotnické, vojenské) pro vykonání jejich činností.

¹⁶ Zpracováno podle: Informace o MZV, dostupné z: <http://www.mzv.cz/jnp/cz/index.html> [online], dne 20. 4. 2013

Takovým všeobecným shrnutím toho, co patří do poskytování a přijímání humanitární pomoci v rámci a mimo ČR, je tedy fakt, že poskytování a přijímání humanitární pomoci by vždy mělo vést k uspokojování základních životních potřeb obyvatel určitého státu, k podpoře států s dlouhotrvající humanitární krizí, či k obnovení určitého území po nějaké mimořádné události (přírodní katastrofa, válka, aj.). Co se týče formy humanitární pomoci, tak ta bývá většinou věcná, finanční, či ve formě různých služeb a speciálních prací, přičemž o finanční podpoře do výše 5 milionů Kč rozhoduje v ČR ministr zahraničních věcí (nad 5 milionů Kč – vláda), zatímco o poskytnutí lékařských potřeb rozhoduje ministr zdravotnictví. Za každé situace je humanitární práce poskytována bezplatně a může být poskytována buď jen po ČR, nebo z ČR do zahraničí. Cílů humanitární pomoci je nespočet, ale mezi ty základní patří okamžitá pomoc (např. finance na základní potřeby), potravinová pomoc, či pomoc uprchlíkům a vysídleným osobám z oblasti zasažené konfliktem (válkou), jak již bylo uvedeno i v teoretické části práce.

2.2 Zdroje pro humanitární pomoc¹⁷

Další důležitou otázkou v této oblasti jsou zdroje pro poskytnutí humanitární pomoci, pro které byla v České republice, kromě již uvedených rozpočtů krajů, Ministerstva vnitra, či Ministerstva zahraničních věcí, určena Správa státních hmotných rezerv. Tyto státní hmotné rezervy zajišťuje právě stát pro případ jisté krizové situace, tedy je představují a vytváří materiální zdroje. Co se týče Správy státních hmotných rezerv, tak jejími hlavními úkoly ohledně státních hmotných rezerv je jejich pořízení, udržení a financování. Vznikají v podstatě na žádost ústředních správních úřadů v podobě krizových plánů a jsou členěny na 4 základní druhy: hmotné rezervy, pohotovostní zásoby, zásoby pro humanitární pomoc a mobilizační rezervy.

- a) **Hmotné rezervy** představují základní potřebné suroviny, materiály, či výrobky důležité pro obranyschopnost a zájmy státu, nebo pro odstraňování následků živelné katastrofy (mimořádné události, krize,...).
- b) **Pohotovostní zásoby** jsou v České republice vytvářeny v systému nouzového hospodářství a jsou to takové zásoby, co *tvoří vybrané základní materiály a výrobky, určené k zajištění nezbytných dodávek pro podporu obyvatelstva, činnosti havarijních*

¹⁷ Zpracováno podle: Správa státních hmotných rezerv, dostupné z: <http://www.sshr.cz/stranky/default.aspx> [online], dne 16. 4. 2012

*služeb a hasičských záchranných sborů po vyhlášení krizových stav.*¹⁸, a o jejich využití rozhoduje vedoucí ústředního správního úřadu, který dané zásoby chtěl nechat vytvořit.

- c) **Zásoby pro humanitární pomoc** jsou tvořeny v rámci nouzového systému, přičemž mezi ně patří základní materiály a výrobky pro okamžitou pomoc v krizovém stavu, které jsou vydávány předsedou Správy státních hmotných rezerv na žádost hejtmána kraje, či starosty obce, kteří určují co s nimi dále.
- d) **Mobilizační rezervy** představují určité materiály, suroviny a výrobky potřebné pro zajištění mobilizačních dodávek v systému hospodářské mobilizace na základě žádosti bezpečnostních, zdravotnických, záchranných, či ozbrojených oddílů vyslaných do postižené oblasti.

2.3 Subjekty zapojené do humanitární pomoci

Subjektů, které se mohou nějakým způsobem zapojit do domácí a zahraniční humanitární pomoci, je nespočet. Proto jsem se rozhodla, že následující část práce věnuji jen těm, který hrají v humanitární pomoci dle jejího názoru podstatnou roli, a zároveň je o nich alespoň malá zmínka v této práci. Subjekty jsou proto rozděleny na dvě skupiny, přičemž první se týkají pouze zahraniční humanitární pomoci, tedy evropských a zahraničních subjektů, a druhá skupina zahrnuje základní subjekty ČR, které se mohou věnovat humanitární pomoci jak v ČR, tak v zahraničí, přičemž všechny uvedené subjekty samozřejmě spolupracují i s vybranými fyzickými, či právníckými osobami, které se chtějí aktivně zapojit do logistických řetězců humanitární pomoci.

Subjekty v zahraničí a jejich činnost v rámci humanitární pomoci

V Evropě a ve zbytku světa je stejně jako v ČR spousta subjektů (především nevládních organizací), které se mohou humanitární pomoci věnovat. Mezi takové základní ovšem patří Evropská unie a její generální ředitelství pro humanitární pomoc ECHO, NATO se svým aliančním centrem EADRCC, a samozřejmě i Úřad OSN pro koordinaci humanitární činnosti

¹⁸ Zákon č.241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, část druhá, § 4, odstavec 4

UNOCHA, a proto je zde jejich činnost podrobně popsána, jelikož bez jejich fungování by humanitární pomoc často nemohla být poskytnuta.

a) Organizace spojených národů (OSN)

OSN se pro oblast humanitární pomoci rozhodla spolu s generálním tajemníkem OSN na Valném shromáždění roku 1998 založit vlastní orgán věnující se této problematice, jenž se nazývá Úřad OSN pro koordinaci humanitární činnosti (UN OCHA). Činnost tohoto úřadu OSN se, dle rezoluce Valného shromáždění OSN č. 46/182, soustřeďuje hlavně na 3 následující oblasti:

Obrázek 2 – Logo OSN

Zdroj: un.org

- 1) „politický vývoj a koordinace podpory činností generálního tajemníka;
- 2) zabezpečení, že všechny sporné humanitární otázky, včetně těch, které se týkají nedostatků v dosavadních mandátech agentur jako ochrana a pomoc osobám bez pobytu, jsou postoupeny jejich zástupcům při řešení sporných humanitárních otázek s vládními orgány;
- 3) koordinace nepředvídatelných humanitárních reakcí a zabezpečení ustavení vhodného mechanismu reakce.“¹⁹

Tedy vlastně mobilizuje a koordinuje činnost všech organizací OSN, které se aktivně zapojují v oblasti humanitární pomoci, aby byly tyto organizace vzájemně informovány o stavu činnosti organizace druhé, ale také aby měly mezi sebou jasně vymezené povinnosti, pravomoc a odpovědnosti v jednotlivých fázích poskytování humanitární pomoci (mechanismus), tedy v přípravě, realizaci a kontrole. Dále má za úkol upozorňovat, zdůrazňovat a odůvodňovat proč je potřeba jet do dané země, kde právě proběhla, nebo kde hrozí, že bude katastrofa. OCHA se v rámci této oblasti také ujímá i elementární koordinace, uvolňuje prostředky z krizových fondů a eventuálně vydává tzv. okamžitou humanitární výzvu (flash appeal) na pokrytí základních potřeb pomoci, kde důležitou roli může hrát systém Červeného kříže (IFRC/ICRC a národní ČK), zejména v místech s horší dostupností pomoci a s výraznou potřebou humanitární ochrany.

¹⁹ Úřad OSN pro koordinaci humanitárních otázek, dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/urad-osn-pro-koordinaci-humanitarnich-otazek.aspx> [online], dne 18. 4. 2013

Lze tedy shrnout, že základním posláním Úřadu OSN pro koordinaci humanitární pomoci je uvedení všech organizací OSN do souladu, strategické rady a obhajování projektů humanitární pomoci v rámci celého světa mimo Evropskou unii, přičemž všechny tyto akce jsou hrazeny z ústředního revolvingového fondu úřadu OCHA, do kterého přispívají i okolní dárci.

Zvláštnost tohoto úřadu spočívá především v tom, že veškerá jeho pomoc se poskytuje pouze zemím mimo Evropskou unii, na rozdíl od humanitárních institucí Evropské unie, které nabízí humanitární pomoc všem zemím světa, které ji potřebují. Všechny tyto země si zájemce může najít na internetových stránkách organizace, které OCHA spravuje, tj. www.reliefweb.int.

Celkový rozpočet, který OCHA vlastní, je rozmíst'ován po celém světě mimo EU a činí vždy kolem 20,5 milion amerických dolarů.²⁰

b) Severoatlantická aliance (NATO)

Severoatlantická aliance NATO roku 1998 založila tzv. Severoatlantické koordinační středisko pro řešení situace při katastrofách (EADRCC), které odpovídalo tehdejšímu programu NATO „Partnerství pro mír“, do něhož se zapojily nejen členské státy NATO, ale také jiné partnerské země. Cílem tohoto aliančního uskupení je koordinace humanitární pomoci a práce při přírodních katastrofách, válečných konfliktech, ekologických haváriích, či jiných stavech ohrožení na území euroatlantického prostoru a to v podobě vojenských, zdravotních, leteckých nebo expertních týmů.

Obrázek 3 – Logo NATO

Zdroj: nato.int

Koordinace a s ní spojené informace se dotýkají především kapacit dopravních prostředků, zdravotnických středisek, dostupné technologie, a v neposlední řadě schopností a zkušeností všech zapojených subjektů. EADRCC v této oblasti spolupracuje především s již uvedeným Úřadem OSN pro koordinaci humanitární pomoci (UNOCHA). Dále spolupracuje s Evropskou unií, jednotlivými státy (ČR), či jinými nevládními organizacemi., se kterými se společně účastní aliančních školení, seminářů, cvičení, workshopů a kurzů, se svými jednotlivými zástupci

²⁰ Zpracováno podle: Information about UN, Humanitarian aid, dostupné z: <http://www.un.org/en/> [online], dne 16. 4. 2013

civilními a vojenskými. Na základě tohoto výcviku a vypracovaných plánů aliančním uskupením pro případ katastrof a stavů ohrožení jsou poté schopny efektivní koordinace všech činností humanitární akce jako například již po povodních v Albánii a České republice, či zemětřesení v Turecku.

V rámci spolupráce a urychlení poskytnutí humanitární pomoci se také členové NATO s partnerskými přidruženými státy dohodly na určitých dvou, či vícestranných dohodách, které zvyhodňují příslušné zahraniční subjekty v případě pomoci v oblastech jako víza, hraniční kontroly, nebo celní odbavení, které již mnohokrát zdržely vyslané týmy a materiál.

c) Evropská unie (EU)

Evropská unie se v oblasti humanitární pomoci angažuje již řadu let, ať již v Africe, Afghánistánu, Palestině, či severovýchodní Asii. Jasný cíl, který si kdysi v této oblasti vymezila, byl takový, že pokud se některá z vytyčených zemí dostane do problémů, tak jim EU neprodleně zajistí pomoc, a ten se zatím stále snaží plnit. I proto vytvořila Evropská komise roku 1992 speciální Generální ředitelství pro humanitární pomoc a civilní ochranu (ECHO), které poskytuje humanitární pomoc všem, kteří ji potřebují, a to bez rozdílů.

Obrázek 4 – Logo EU

Zdroj: europa.eu

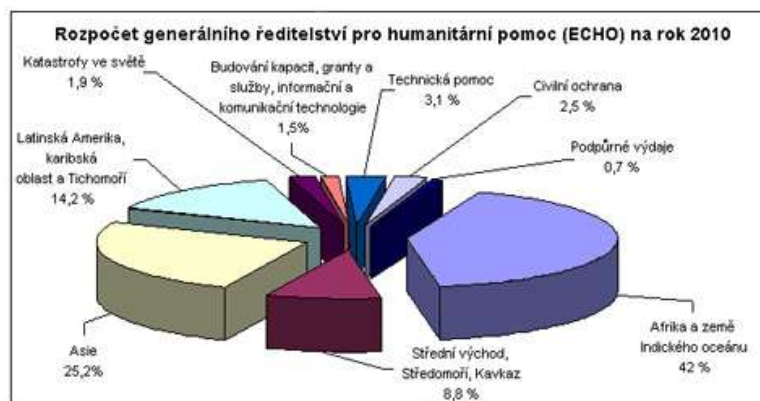
ECHO je tedy hlavní iniciátor poskytování humanitární pomoci, či civilní ochrany v rámci Evropské unie i mimo ni. Jeho hlavním úkolem je tedy zprostředkovaná záchrana lidských životů, zmenšování lidského utrpení v podobě hladu, žízně, či špatného psychického stavu důsledkem nečekané a neodvratitelné katastrofy (přírodní, vojenské, klimatické,...), o což se snaží prostřednictvím základního vybavení pro přežití (stany, přístřešky, pokrývky, oblečení, potraviny, pitná voda, jiné zásoby), léčebnými prostředky a vybaveními, technologiemi upravující tamější prostředí (úprava vody a paliva), vyškoleným personálem pro zlepšení poškozené infrastruktury (lékaři, experti na dopravu, odminování, či logistiku), financováním vybudování oblastní infrastruktury, či snahou pomoci uprchlíkům najít jejich nové domovy.

Mezi další aktivity tohoto ředitelství lze zahrnout monitoring a informace poskytované v této oblasti, jelikož má k tomu vyhrazené Monitorovací a informační středisko v rámci tzv.

Mechanismu civilní ochrany EU, které funguje nepřetržitě, a tedy se díky němu mohou všechny poškozené země přihlásit o pomoc. To ovšem lze za předpokladu, že daná země je členem Evropské unie, či to je jeden ze čtveřice států Lichtenštejnsko, Norsko, Chorvatsko nebo Island. Prostřednictvím tohoto centra si následně všechny zúčastněné státy a jejich odborníci (přijímací pomoc, odesílající pomoc) mohou nejen vzájemně podávat aktuální informace o průběhu katastrofy a pomoci, ale také se jeho prostřednictvím vzájemně koordinovat a navádět při jednotlivých potřebných činnostech.

Co se týče průměrného rozpočtu, tak ten v současnosti činí něco okolo 900 milionů eur a jeho rozdělení např. za rok 2010 představuje Obrázek č. 2. Tento rozpočet je pokrýván ze souhrnného rozpočtu EU a Evropského rozvojového fondu.²¹

Obrázek 5 – Rozpočet ECHO

Zdroj: Europa.eu

Všechnu tuto pomoc přesto ale samotná Evropská unie nemůže zvládnout jak z materiálního, tak zajišťovacího hlediska (záchranné týmy, budování tamější infrastruktury, aj.), a proto se v případě civilní ochrany musí zapojovat samotné členské státy. Navíc musí vytvářet i určitá propojení s okolními nevládními organizacemi, či speciálními agenturami jednotlivých mezinárodních organizací, které Evropské unii pomohou ve výše uvedeném potřebném zajišťování daných úloh. Jsou mezi nimi OSN, NATO, Mezinárodní červený kříž, či společnost DHL, která se před jistou dobou rozhodla pro velmi aktivní zapojení v oblasti humanitární pomoci. Vytvořila vlastní profesionální záchranné týmy DRT (Disaster Response Teams) pro

²¹ Zpracováno podle: EU a humanitární pomoc, dostupné z: http://europa.eu/index_cs.htm [online], dne 12. 4. 2013

krizové situace po přírodních katastrofách, které jsou rozděleny dle regionů po 80 dobrovolně přihlášených a vyškolených členech. Na místě katastrofy jsou následně týmy schopné poskytnout minimálně 15 členů na místě, kteří se poté věnují činnostem jako je vykládka a nakládka materiální humanitární pomoci, inventarizace materiálů atd., prevence, práce na skladech pro humanitární pomoc, či pohyb základních potřebných prostředků pro humanitární pomoc (vozy,...). Pomoc poskytla již v několika případech, ke kterým bývá zpravidla povolávána na žádost UNOCHY.²²

V rámci této oblasti Evropská unie v souladu se všemi jejími orgány sepsala i tzv. Evropský konsensus o humanitární pomoci, který představuje strategický dokument pro danou oblast řídicí všechny dané činnosti takovým způsobem, aby byly maximálně účinné a efektivní i z dlouhodobého hlediska. To znamená, že chce snižovat možnost nepřipravenosti obyvatelstva poškozeného státu na kteroukoliv z katastrof.

Lze tedy shrnout, že Generální ředitelství pro humanitární pomoc ECHO je hlavním organizátorem, pozorovatelem, zprostředkovatelem a zaštiťovatelem poskytované humanitární pomoci Evropy, jelikož zajišťuje, aby se potřebné zboží, personál, materiál, či technologie dostaly na správné místo v pravý čas.

Subjekty v ČR a jejich činnost v rámci humanitární pomoci

Mezi hlavní subjekty České republiky, které se aktivně zapojují v logistickém řetězci humanitární pomoci doma a vesměs i v zahraničí a které jsem se rozhodla podrobněji popsat v této části, patří většina českých ministerstev, Armáda České republiky, Hasičské záchranné sbory (v rámci práce HZS Moravskoslezského kraje) a humanitární nezisková organizace Člověk v tísni. Ve většině případů spolu všechny uvedené subjekty úzce spolupracují.

Obrázek 6 – Česká republika

Zdroj: google.cz

²² Zpracováno podle: Časopis Logistika, článek Humanitární logistika, ročník VII., číslo 2/2012, str. 16 a 17

a) Ministerstva České republiky

Co se týče českých ministerstev, tak všeobecně se všechna snaží o vyhnutí se nečekaným katastrofám (respektive likvidačním a záchranným akcím) na území České republiky, a to především sepsáním různých zdrojů katastrof pomocí jednotlivých analýz, z nichž jim pak vyplynou možnosti, kdy a kde může vzniknout nějaká mimořádná situace, a na jejímž základě se poté snaží o předčasnou nápravu těch ohrožujících skutečností. V případě, že uvedeným shrnutím nepokryjí všechny mimořádné události, tak poté rozhodují o těchto pracích a s nimi spojenými opravami a potřebami obyvatelstva postiženého území.

To bylo shrnutí z všeobecného hlediska a nyní se v práci přikročí k jednotlivým ministerstvům České republiky a jejich podílu na humanitárních činnostech v rámci České republiky a případně mimo ní.

- **Ministerstvo vnitra**

Ministerstvo vnitra se v rámci České republiky angažuje především v přípravě na mimořádné události v rámci integrovaného záchranného systému, který vytváří, koriguje, schvaluje a kontroluje v oblasti jednotlivých poplašných plánů ohledně mimořádné události sám ministr vnitra, a to vše dělá v zájmu ochrany obyvatel České republiky pomocí určité koncepce pro ochranu obyvatel České republiky. Tyto přípravy zahrnují sjednocení postupů všech ostatních ministerstev, obecních a krajských orgánů, a také fyzických a právnických osob zapojených do humanitárního logistického řetězce.

Dále musí zařídit veškeré činnosti spojené s kvalitními komunikačními a informačními sítěmi integrovaného záchranného systému, tj. jejich stavba, provoz, údržba. V případě, že nastane mimořádná situace, má Ministerstvo vnitra za úkol zajistit a provést jasné varování a oznámení o dané situaci (charakter, opatření, jednotlivé akce) předem stanoveným a adekvátním informačním způsobem. Ministerstvo se zapojuje i v oblasti školení a přípravy jednotlivých subjektů na ochranu obyvatel České republiky v podobě školicích a instruktážních středisek. Ministerstvo vnitra také ve spolupráci s Ministerstvem pro místní rozvoj buduje kromě již uvedených informačních a komunikačních sítí i jednotlivé stavby pro ochranu obyvatelstva v případě katastrofy, dále stavby určené na skladování pomocného materiálu, zboží, technologie, či stavby pro dočasné přebývání zapojených subjektů.

V neposlední řadě má Ministerstvo vnitra za úkol celkovou koordinaci všech prováděných záchranných a likvidačních prací během mimořádné události v případě, že na danou situaci nestačí velitel zásahu, který vyhlásí tzv. nejvyšší stupeň poplachu, a spolu s krajským hejtmánem nebo starostou obce s rozšířenou působností požádá o pomoc Ministerstvo. Ke všem těmto úlohám si Ministerstvo vnitra může na pomoc kdykoliv přivolat jakékoliv ministerstvo České republiky, či jiné odborníky v dané problematice. Kromě toho všemi uvedenými úkoly v současnosti Ministerstvo vnitra pověřilo generální ředitelství hasičského záchranného sboru.

V rámci území mimo Českou republiku spolupracuje, jak již bylo uvedeno v teoretické části, s Ministerstvem zahraničních věcí v poskytování finančních, lidských a materiálních zdrojů během zahraniční humanitární pomoci a jiných záchranných operací, kdy se Ministerstvo vnitra snaží o koordinaci všech poskytovaných prací českými subjekty. Ministerstvo vnitra tedy rozhoduje především o humanitární pomoci a její formě či druhu, pro státy Evropské unie a státy v Evropském hospodářském prostoru na rozdíl od ministerstva zahraničních věcí, ale i přesto ho informuje o všech svých aktivitách v této oblasti, které samozřejmě musí být v souladu se stanovenými mezinárodními smlouvami. Další úkol Ministerstva vnitra v rámci zahraniční humanitární pomoci je informování příslušných mezinárodních organizací (UNICEF, OSN, ECHO, ...) o silách a prostředcích pro humanitární pomoc v zahraničí, kterými disponuje Česká republika.

Ministerstvo vnitra také dále vydalo prováděcí právní předpis, který shrnuje všechny výše vypsane činnosti, např. pravidla poskytování humanitární pomoci v zahraničí a v České republice, či jejího přijímání na českém území, poskytování informací nebo výstavby potřebné infrastruktury.

- **Ministerstvo zdravotnictví**

Ministerstvo zdravotnictví rozhoduje ohledně poskytování záchranné zdravotnické služby v případě, že mimořádná událost přesáhne územní obvod postiženého kraje, jehož zdravotnické středisko na danou situaci nestačí ať už z kapacitního nebo odborného hlediska a nedohodne se s okolními kraji. V takovém případě může

Ministerstvo zdravotnictví zasáhnout, koordinovat činnosti středisek a také vydat vyhlášku ohledně daného problému, kterou musí dané subjekty uposlechnout.

V zahraniční humanitární pomoci má Ministerstvo zdravotnictví rozhodovací právo v oblasti, když je předmětem humanitární pomoci materiální humanitární pomoc, či vyslání odborníků a expertů v oblasti zdravotnictví (tzv. traumateamy). Tyto služby poskytuje buď na základě vlastního rozhodnutí, či na výzvu MZV a MV (např. roku 2008 na žádost MV poskytlo MZ do Albánie po muničním výbuchu skladu humanitární pomoc ve výši 2 milionů Kč, která obsahovala anestetika, antibiotika, zdravotnický materiál a další léky).²³

- **Ministerstvo dopravních spojů**

Ministerstvo dopravních spojů zajišťuje potřebné dopravní informační infrastruktury (systémy, sítě) pro vykonávání likvidačních a záchranných akcí v rámci integrovaného záchranného systému pro jednotlivé správní úřady a dopravce, kteří musí Ministerstvu dopravy podávat všechny informace o naplánovaných přepravách po silničních, leteckých, či vnitrozemských vodních komunikacích, aby k tomu Ministerstvo připravilo vše potřebné.

- **Ministerstvo zahraničních věcí**

Ministerstvo zahraničních věcí hraje velmi významnou roli v poskytování humanitární pomoci mimo Evropskou unii a Evropský hospodářský prostor ovšem pouze u humanitární pomoci do 5 milionů Kč (nad 5 milionů Kč – vláda). V této oblasti spolupracuje jak s českými institucemi (ministerstvo vnitra), tak se zahraničními (instituce EU, Komise Evropského společenství).

Činnost MZV se soustřeďuje především na hodnocení projektů týkajících se humanitární pomoci, dále na potřebnou podporu pro zapojené subjekty do humanitární pomoci, na koordinaci spolupráce mezi subjekty a v neposlední řadě na finanční příspěvky v podobě peněžních darů, které ovšem musí být od určité výše schvalovány

²³ Zpracováno podle: Ministerstvo zdravotnictví a humanitární pomoc, dostupné z: http://www.mzcr.cz/Odbornik/obsah/humanitarni-pomoc_1638_3.html [online], dne 16. 4. 2012

vládou. MZV sestavuje roční plán pro tuto oblast v souladu s danými zásadami a koncepcemi vlády, který také poté dá vládě ke schválení. Rovněž je MZV oprávněno stanovit formu a druh humanitární pomoci.

Co se týče humanitární pomoci MZV ČR v zahraničí v roce 2012 (Operační strategie humanitární pomoci České republiky na rok 2012), tak rozpočet na rok 2012 byl stanoven na základě toho, že rozpočet humanitární pomoci pro rok 2011 byl zcela vyčerpán po rovnoměrném rozdělení a na základě předpokládaných humanitárních potřeb a mezinárodních závazků. Z těchto důvodů bylo na rok 2012 uvolněno celkově 73 milionů Kč, jak již bylo uvedeno ve druhé kapitole. Tato pomoc byla zaměřena zvláště na země s chronickými humanitárními problémy (Etiopie, Afghánistán), na země postižené náhlou katastrofou, či na obnovu v zemích, jež poskytla nějaká mimořádná událost (katastrofa) už předešlý rok (Pákistán, Africký roh). Rovněž se zde počítalo se spoluprací s mezinárodními organizacemi jako dosud, jimiž jsou hlavně UNICEF, Světový potravinový program, Mezinárodní červený kříž, či OSN (respektive Úřad pro koordinaci humanitární záležitosti UNOCHA).²⁴

b) Orgány krajů, obcí a obcí s rozšířenou působností²⁵

Orgány krajů, obcí a obcí s rozšířenou působností jsou nedílnou součástí poskytování humanitární pomoci jak v rámci České republiky, tak v zahraničí, ale následující shrnutí představuje především činnosti v rámci České republiky a jejich porovnání v rámci jednotlivých územních celků, ze zahraniční pomoci tam je minimum.

- **Kraj**

Všechny činnosti spojené s mimořádnou událostí na území České republiky jsou hlavně:

²⁴ Zpracováno podle: Stránky Ministerstva zahraničních věcí, dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/humanitarni_pomoc/prirucka_WFP_pro_nevladni_organizace/zakladni_prehled_humanitarni_pomoci.html [online], dne 20. 4. 2013

²⁵ Zpracováno podle: Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, dne 18. 4. 2013

- příprava na mimořádné události = havarijní plány kraje, poplašné plány IZS kraje, vnější havarijní plán,
- aktivní zapojení na záchranných a likvidačních pracích,
- ochrana obyvatel České republiky,
- spolupráce, koordinace, sjednocení postupů a součinnost s ostatními úřady obcí, obcí s rozšířenou působností v rámci plánu IZS
- uspořádávání havarijní cvičení pro připravenost všech zapojených subjektů
- zohledňování integrovaného záchranného systému na úrovni krajů,

V rámci mezinárodní úrovně kraje uzavírají mezinárodní dohody o vzájemném poskytnutí pomoci, ale všechny výše uvedené činnosti plní opět určitý hasičský záchranný sbor daného kraje, který navíc koriguje i provoz všech složek integrovaného záchranného systému a jejich školení, či instruktáže. Dále zajišťuje včasné informace, varování, likvidační a záchranné práce postiženému území spolu s řádným označováním těchto nebezpečných oblastí, které následně evakuuje, či zásobuje potřebnými prostředky, tedy organizuje tamější humanitární pomoc a civilní ochranu i s následnou kontrolou všech zavedených zařízení.

Všechny tyto činnosti musí ovšem projít přes hejtmana kraje, který se všemi aktivitami kraje v této oblasti musí souhlasit, koordinovat je přes integrovaný záchranný systém, či schválit vymezené havarijní plány kraje v případě mimořádné události se všemi likvidačními a záchrannými pracemi, kterými ale může pověřit i tzv. krizové štáby, a o kterých musí následně podávat zprávy na Ministerstvo vnitra.

- **Obec, obec s rozšířenou působností**

Aktivity obcí (respektive obcí s rozšířenou působností) se v zásadě neliší od těch, které plní ve své působnosti kraj. Liší se však tím, že většinu jejich aktivit zastává ihned určitý hasičský záchranný sbor kraje na žádost starosty obce, ve kterém se obec nachází, a kterému se tedy obec v případě mimořádné události plně svěří do péče. Mezi tyto aktivity tedy patří např.:

- příprava územního obvodu obce na mimořádnou událost a s ní spojenými pracemi a ochranou obyvatelstva, a to hlavně v podobě jejich organizování,

uskutečňování, kontroly a správném hospodaření na ně přidělenými financemi a materiály,

- včasné varování a evakuace v případě mimořádné události,
- zpřístupnění všech dostupných informací vybranému hasičskému záchrannému sboru kraje pro efektivní vedení a uskutečnění havarijního plánu kraje,
- a v neposlední řadě školení, povolování staveb potřebných zařízení (nebo jejich zničení, rekonstrukce), či terénních úprav.

O plánování, schvalování a kontrolu obecního havarijního plánu se v obci na rozdíl od kraje stará samozřejmě zdejší starosta, který se může starat i o případné přidělování, synchronizaci a kontrolu poskytovaných záchranných, či likvidačních prací, ovšem za předpokladu, že s tím souhlasí velitel zásahu. I starostové obcí musí v průběhu mimořádné události o všech provedených činnostech, stejně jako hejtmani, podávat zprávy na Ministerstvo vnitra přes tomu vyhrazené operační a informační středisko integrovaného záchranného systému.

c) Správa státních hmotných rezerv

Správa státních hmotných rezerv je jedním z nejdůležitějších subjektů v oblasti hospodaření s prostředky určenými k humanitární pomoci, jelikož tvoří právě aktuálně potřebné zásoby pro humanitární pomoc v krizových stavech v České republice a zahraničí, což tyto zásoby řadí mezi pohotovostní zásoby spolu se státními hmotnými zásobami. O všech těchto zásobách ovšem začne jednat teprve až na žádost, kterou pošle buď ministerstvo zahraničních věcí, nebo ministerstvo vnitra. Je tedy strategickým orgánem v oblasti získávání, poskytování, financování, obměňování, půjčování, ochraňování, či uskladňování potřebných hmotných rezerv pro poskytování humanitární pomoci, kdy jsou všechny tyto aktivity hrazeny ze státního rozpočtu²⁶

²⁶ Zpracováno podle: Zákon č. 97/1993 Sb., o působnosti Správy státních hmotných rezerv, dne 21. 4. 2013

d) Hasičský záchranný sbor ČR (HZS ČR)

HZS ČR je v současnosti tvořen generálním ředitelstvím, 14 sbory zastupujícími jednotlivé kraje, Záchranným útwarem HZS ČR a mnoha dalšími organizacemi, jež mají za úkol nejen ochraňovat lidské životy, zdraví a jejich veškerý majetek, ale také pomáhat při mimořádných situacích (přírodní katastrofy, požáry, aj.) a odstraňování jejich následků. Všechna tato svá poslání plní HZS v rámci integrovaného záchranného systému, jelikož jeho generální ředitelství, které spadá pod jurisdikci Ministerstva vnitra, je velmi aktivním prvkem v oblasti humanitární pomoci a tedy i v integrovaném záchranném systému České republiky.

V současnosti hraje zásadní roli v zabezpečování koordinovaného postupu při přípravě na mimořádnou událost a v jejím průběhu (záchranné a likvidační jednotky) právě tato organizace za spolupráce s ostatními státními orgány, nevládními a neziskovými organizacemi, či jinými právníky a fyzickými osobami, jelikož v poskytování humanitární pomoci na území České republiky může být jeden určitý hasičský záchranný sbor pověřen všemi činnostmi probíhajícími během mimořádné události v rámci jedné obce na žádost starosty obce. Takovými aktivitami jsou třeba následující:

- plnění úkolů v rámci uskutečňování záchranných prací,
- organizace spolupráce zapojených subjektů v logistickém řetězci humanitární pomoci,
- zpracovávání plánů během mimořádné události, pokud je o to požádán,
- ohlašování a informování o mimořádné události,
- a zajištění všech potřebných cvičení, školení, prostředků a subjektů pro danou situaci.²⁷

Co se týče poskytování mezinárodní humanitární pomoci, tak v tomto ohledu hasičské záchranné sbory České republiky uzavřely nespočet mezinárodních smluv, ve kterých jsou dohodnuté veškeré podmínky a principy vzájemné humanitární pomoci v případě katastrofy. Mezi takto spolupracující země lze v současnosti zařadit Slovensko, Maďarsko, Německo, Polsko, Slovinsko, Francii, Rumunsko, Lucembursko, Rusko a rovněž Kazachstán.

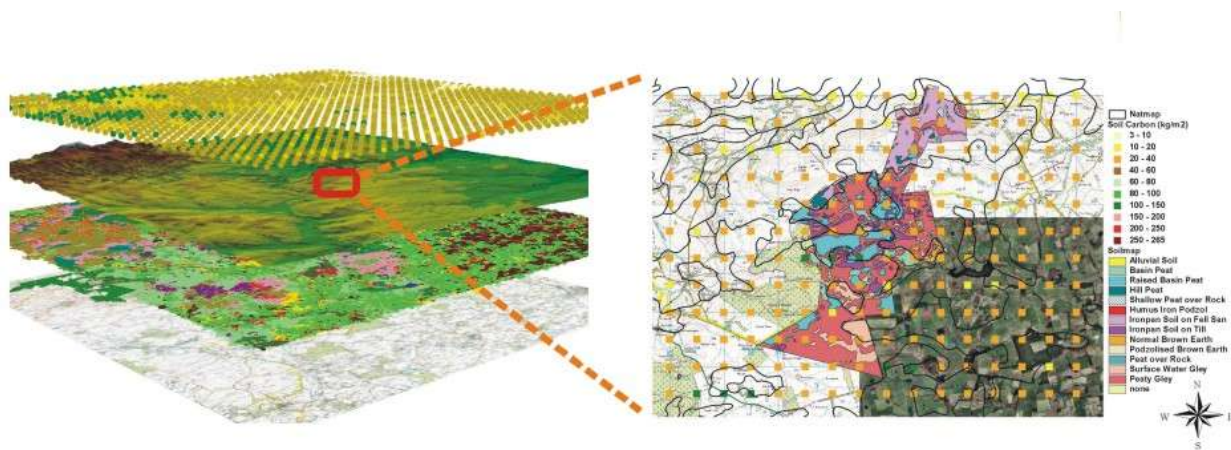
²⁷ Zpracováno podle: Hasičský záchranný sbor České republiky, dostupné z: <http://www.hzscr.cz/hasicky-zachranny-sbor-ceske-republiky.aspx> [online], dne 18. 4. 2013

e) Armáda České republiky

Armáda ČR představuje hlavní část ozbrojených sil ČR, která má za úkol nejen obranyschopnost ČR, ale i pomoc při mimořádných událostech v ČR i zahraničí vzhledem k odbornému výcviku, připravenosti, technice a prostředkům, jimiž AČR disponuje. AČR má v této oblasti možnost nasadit záchranné prapory, výjezdovou záchrannou jednotku a techniku, záchranný a vyprošťovací odřad, likvidační jednotku, vojenské zdravotnictví v polních nemocnicích, či techniku na vyžádání. Celkově lze tedy AČR rozdělit do 3 částí: vzdušné, pozemní a podpůrné síly, které s ohledem na neustálý vývoj doby stále více využívají tzv. geografické informační systémy.

AČR totiž vyčlenila vlastní oddělení nazývané Geografické služby Armády ČR, které má za úkol pro daný výjezd armády zajistit všechny potřebné geografické materiály, bez kterých by se armáda v terénu neobešla. Začlenění GISu armádě tedy významně usnadnila pohyb v neznámém terénu (viz. Obrázek č. 3), tedy i poskytování humanitární pomoci v zahraničních zemích, ve kterých se Armáda ČR nepohybuje pravidelně, či tam nikdy nebyla.

Obrázek 7 – GIS v terénu

Zdroj: Giscom.cz

Co se týče poskytování konkrétní humanitární pomoci, tedy aktivní zapojení jednotlivých jednotek Armády ČR v České republice během mimořádných událostí, či při odstraňování jejich následků, tak služby AČR mohou být vyžadovány Operačním a informačním střediskem MV - GŘ HZS ČR. Ovšem v případě, kdy je v ČR zasažena větší část území mimořádnou událostí, rozhoduje o povolání AČR jediné vlada České republiky a to na žádost ministra vnitra.

V rámci zahraniční humanitární pomoci se Armáda ČR zapojila i do zavedené vojenské struktury NATO, která je neodmyslitelnou součástí zahraniční humanitární pomoci. Armáda ČR se od roku 1990 do dubna roku 2013 podílela, respektive podílí, svou účastí celkem na 33 zahraničních misích. Ty nejdůležitější z nich podle mého názoru představuje následný výčet, který vždy uvádí místo, název akce, dobu uskutečnění dané mise, počet a účel zapojených členů armády:

- **Kuvajt, mise Pouštní bouře**, 1990/1991 – první zahraniční mise Armády ČR, do které se zapojilo přes 200 příslušníků armády v podobě osvobozovacích týmů,
- **Chorvatsko, mise UNTAES**, 1996 až 1998 – 100 příslušníků armády s vybavením, technologií, vozidly a zařízeními určenými pro zdravotnickou misi v podobě polní nemocnice,
- **Bosna a Hercegovina + Chorvatsko, mise SFOR**, 1996 až 2004 - kdy byl poskytnut největší počet příslušníků armády, tj. 6300 osob za účelem mírových operací,
- **a Afghánistán, mise Trvalá svoboda**, 2006 – jenž je právě jednou z akcí podporovaných organizací NATO a na niž se celkem účastnilo 120 příslušníků armády v podobě připravených průzkumných a akčních týmů.²⁸

Všechny tyto akce jsou nepatrným výčtem účastí Armády ČR na humanitárních akcích světového významu, díky jejichž uskutečňováním se Česká republika neodmyslitelně zapojuje a zapisuje do povědomí celého světa, což je důležitým krokem zahraniční politiky.

f) Česká rozvojová agentura

ČRA je organizační složka státu, jež byla zřízena ministerstvem zahraničních věcí, a proto je i hrazena z jeho rozpočtu. Na základě souhlasu ministerstva zahraničních věcí plní ČRA úkoly ministerstva zahraničních věcí v oblasti zahraniční humanitární pomoci, přičemž vše opět probíhá v souladu s MZV a s plánem zahraniční hospodářské pomoci. Těmito úkoly je například realizace určitých projektů pro oblast zahraniční humanitární pomoci a rozdělování dotací subjektům v České republice.

²⁸ Zpracováno podle: Armáda České republiky, dostupné z: <http://www.army.cz/> [online], dne 16. 4. 2012

g) Člověk v tísni

Člověk v tísni je jednou z nejdůležitějších humanitárních organizací, které se v České republice zapojují v oblasti humanitární pomoci. Tato společnost byla založena roku 1992 jako nezisková a to z iniciativy novinářů a zpravodajů, kteří se chtěli v zahraničí zapojovat nejen do poskytování informací o tamějších neutuchajících válečných konfliktech, ale také do zajišťování určitého typu pomoci pro katastrofou postižené občany, do čehož se řadí také dodržování lidských práv. Organizace je také členem humanitární aliance, tzv. Aliance 2015, která se skládá ze sedmi nevládních organizací Evropy (např. ACTED, Cesvi, Concern Worldwide, Hivos, IBIS, Welthungerhilfe) zapojujících se v oblasti humanitární a rozvojové pomoci prostřednictvím světových reprezentací, různých kampaní, či jednotlivých konkrétních projektů.

V současnosti se Člověk v tísni tedy soustředí na 4 prioritní oblasti humanitární pomoci po celém světě, ale především v Africe, Asii a Evropě, a patří mezi ně:

- **oblast humanitární pomoc a rozvojová spolupráce** poskytovaná ve dvaceti dvou zemích světa v případě chudoby, špatných životních podmínek (pitná voda, pravidelná hygiena, dočasné vzdělávání, základní zdravotní péče, obnovení zdrojů obživy a životního prostředí), nebo přírodních, či válečných katastrof, na sebe v režii Člověka v tísni bezpodmínečně navazují, jelikož dle organizace se tím může podařit vyhnout hrozącím krizím a eliminovat všechny možné důsledky,
- **oblast podpora lidských práv** se zaměřuje především na podporu občanů, uprchlíků, či odpůrců režimu takové země, která jim neumožňuje svobodně se projevit a omezuje tím jejich životy, či právo na demokratické projevy (Kuba, Rusko, Moldávie, Barmá, aj.), a i proto Člověk v tísni pořádá mezinárodně každý rok nejen festival o dokumentárních filmech spojených s lidskými právy z těchto oblastí, která se jmenuje Jeden svět, ale také předávání cen Homo Homini za významné přispívání v této oblasti,
- do poslední oblasti patří již od roku 1999 **programy sociální integrace** soustředěné na poskytování rad a vzdělávání rodinám, respektive jejich dětem, které nejsou dobře situačně zajištěné, či jsou jinak ohrožované, za účelem dostat se, či vyhnout se možným problémům a zajistit tak jejich budoucí úspěch, a to především v České republice a na Slovensku ve více jak sedmdesáti podporovaných obcích za spolupráce s tamějšími školami, místními samosprávami

a ostatními neziskovými organizacemi, přičemž v současnosti se řeší tedy tato témata:

- podpora vzdělávání již od předškolního věku prostřednictvím tzv. Nízkoprahových předškolních klubů Člověka v tísni, přes stipendia Člověka v tísni, až po doučovací kluby pro všechny školáky, s jejichž pomocí mnoho dětí nepokračuje ve vyjetých kolejích sociálně slabších rodin,
- komplexní sociální poradenství zaměřené na podmínky špatného bydlení (kvalita = cena, kolaudační proces, prostor odpovídající počtu členů domácnosti, dostatečné vybavení zázemí), zvyšující se nezaměstnanost kvůli nedostatečnému vzdělání a kvalifikaci, či rostoucí zadluženost rodin.

Všechny uvedené oblasti jsou v podstatě vzájemně propojené, jelikož ve všech jde o pomoc určenou lidem, které postihla nějaká „katastrofa“, a to ať přírodní, válečná, či osobní. Co se týče jejich financování, či jiných podpůrných prostředků (konkrétní věci potřebné k životu, zvířata posílána do potřebných zemí, odkazy v závěti, nákup určitých výrobků) tak většina z nich je dostávána na konkrétní projekty a jejich dárci se mohou lišit, ale dle stran Člověka v tísni lze i přesto vymezit několik základních finančních zdrojů organizace. Hlavním finančním sponzorem je samozřejmě Evropská Unie s jejími implementačními programy, Česká republika z jejího státního rozpočtu v podobě dotací a zakázek, či zahraniční vlády s jejich finančními prostředky, ale i ti menší sponzoři hrají důležitou roli, tj. soukromé firmy a jedinci, agentury OSN (Světový potravinový program, UNICEF, Organizace spojených národů pro uprchlíky, Rozvojový program spojených národů) a Mezinárodní organizace pro migraci, různé nadace a nevládní organizace, a samozřejmě sama organizace Člověk v tísni. Mezi aktuální české partnery organizace lze zařadit Bageterii Boulevard, Fresh crocodile company, Českou televizi, Česko-slovenskou filmovou databázi, ČSOB, Siemens, Veolia aj.

V roce 2011 Člověk v tísni rozdělil získané finance následovně: 70% na humanitární pomoc, rozvojovou spolupráci a obnovu dané oblasti, 13,3% na programy sociální integrace, 5,4% na Centra pro lidská práva a demokracii, 2,8% na podporu projektů centrálních kanceláří a provoz, 2,7% na Filmový festival Jeden svět a 1,2% na programy vzdělávání. Většina těchto finančních prostředků poté putovala do zemí jako Pákistán, Afganistán, Etiopie, Srí Lanka,

Kongo, nebo Kambodža, z čehož vyplývá, že roku 2011 byla činnost Člověka v tísní zaměřena hlavně na Afriku a Asii.²⁹

V současnosti Člověk v tísní pomáhá ve dvacetipěti státech světa, které se rozkládají v Asii, Africe a v neposlední řadě i v Evropě. Všechny tyto cílové státy byly vybrány a rozděleny podle 3 kritérií, jimiž je humanitární nebo rozvojová pomoc v odlišných podobách a lidská práva. Proto v následujícím textu načrtávám rozdělení těchto států dle uvedených kritérií spolu s oblastí pomoci, kterou daná oblast potřebuje a Člověk v tísní jí poskytuje.

A) Humanitární a rozvojová pomoc³⁰

- Kosovo – vzdělávání, zdraví a sociální služby
- Moldavsko – obživa a zajištění potravin
- Rumunsko – obživa a zajištění potravin
- Namibie – vzdělávání, zdraví a sociální služby
- Zambie – zdraví a sociální služby
- Angola – vzdělávání, obživa, zajištění potravin, voda a hygiena
- Kongo – vzdělávání, zdraví, sociální služby, obživa, zajištění potravin, voda, hygiena, humanitární pomoc a obnova
- Jižní Súdán – vzdělávání, zdraví a sociální služby
- Etiopie – vzdělávání, zdraví, sociální služby, obživa, zajištění potravin, životní prostředí, místní rozvoj, voda, hygiena, humanitární pomoc a rozvoj
- Srí Lanka – obživa, zajištění potravin, životní prostředí, místní rozvoj, humanitární pomoc a rozvoj
- Barma – vzdělávání, zdraví, sociální služby, humanitární pomoc a obnova
- Kambodža – zdraví, sociální služby, obživa, zajištění potravin, životní prostředí, místní rozvoj, voda, hygiena, humanitární pomoc a obnova
- Sýrie – humanitární pomoc a obnova

²⁹ Zpracováno podle: Člověk v tísní, dostupné z: <http://www.clovekvtsni.cz/cs/jak-hospodarime> [online], dne 14. 4. 2013

³⁰ Zpracováno podle: Člověk v tísní a humanitární pomoc, dostupné z: <http://www.clovekvtsni.cz/cs/pomahame-v-zahranici> [online], dne 14. 4. 2013

- Irák – humanitární pomoc a obnova
- Gruzie – vzdělávání, obživa, zajištění potravin, zdraví a sociální služby
- Arménie – vzdělávání, obživa, zajištění potravin, zdraví a sociální služby
- Afghánistán – vzdělávání, obživa, zajištění potravin, životní prostředí, místní rozvoj, voda, hygiena, humanitární pomoc a obnova
- Pákistán – humanitární pomoc a rozvoj
- Mongolsko – vzdělávání, zdraví, sociální služby, obživa, zajištění potravin, životní prostředí a místní rozvoj

B) Lidská práva

- Rusko, Bělorusko, Ukrajina, Podněstří, Barma, Libye a Kuba

Z tohoto shrnutí zřetelně vyplývá, že Člověk v tísní se v současnosti věnuje především poskytování obživy, sociálních služeb a také zajišťování potravin, či vzdělávání, a to hlavně v afrických a asijských zemích. Co se týče lidských práv, taky ta jsou nejvíce omezována v Evropě a Asii.

Dalšími českými zapojovanými články logistických řetězců bývají nevládní organizace. A co se jich týče, tak vzhledem k neustále se zvětšující koordinaci činností a spolupráce mezi všemi zúčastněnými organizacemi v řetězci se jich v současnosti do integrovaného záchranného systému humanitární pomoci v ČR zapojuje nespočet. Avšak těmi základními, které poskytují různé formy a druhy humanitární pomoci (evakuace, lékařská péče, dobrovolníci, prostory k ubytování, stravování, oblečení), jsou Občanské sdružení ADRA, Armáda spásy, Člověk v tísní, Úřad Českého červeného kříže, či Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska.

3 Logistického zajištění humanitární pomoci v ČR a z ČR do zahraničí

Tato kapitola představuje dva logistické řetězce poskytování humanitární pomoci ze strany České republiky na a mimo její území, které jsou v zásadě téměř homogenní, jelikož oba jsou řešeny především systémově. Řetězce jsou nejdříve rozebrány obecně a následně konkrétně na jednotlivých případových studiích z dané oblasti, jimiž byly povodně roku 2009 v Novém Jičíně a katastrofa v Japonsku v podobě zemětřesení a tsunami roku 2011. Lze tedy již teď shrnout, že se Česká republika při poskytování humanitární pomoci do zahraničí a v ČR snaží o to, aby co nejvíce podporovala programy a projekty nevládních organizací českých a zahraničních, nebo programy a fondy organizací jako je OSN a Mezinárodní červený kříž. Přičemž hlavní cíl výběru určitého programu (projektu) je to, aby z toho vyplynul ten nejlepší a maximální užitek pro danou oblast tím, že budou efektivně, správně a včas zapojeny a použity všechny dostupné články logistického řetězce v oblasti humanitární pomoci.

3.1 Humanitární pomoc v ČR

Poskytování humanitární pomoci v České republice, jak již vyplývá z předchozích kapitol, má v kompetenci především Ministerstvo vnitra, které je kontrolováno a korigováno českou vládou, a zároveň probíhá systémově na základě Integrovaného záchranného systému (ZIS). V této kapitole se ovšem budu věnovat konkrétně aplikaci tohoto systému po vyskytnutí výše definovaného stavu nebezpečí, a tedy konkrétnímu logistickému řetězci humanitární pomoci poskytované na území České republiky, jelikož všechny definované mimořádné události, včetně jejich ohlašování, by měly probíhat dle stanoveného poplachového systému a odpovídat tedy jasnému logistickému řetězci. Pro zajímavost práce jsem se do této části rozhodla umístit a trochu okomentovat i tabulku, která představuje počet vyhlášených krizových stavů za posledních 10 let v České republice spolu s jejich důvody vyhlášení a kraji, které zasáhly, přičemž po ní bude následovat již uvedená případová studie ohledně povodní na Novojičínsku

Schéma logistického řetězce humanitární pomoci na území ČR

1. krok = VYHLÁŠENÍ STAVU NEBEZPEČÍ

Vyhlášení stavu nebezpečí se řídí systémovým způsobem dle Zákonu č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení, který vymezuje, že stav nebezpečí vyhláší hejtman (v případě Prahy primátor) postiženém území. Teprve v případě, že hned na počátku krize hejtman kraje pozná, že danou situaci nezvládne kraj sám, požádá o pomoc ve vyhlášení vyšší stupeň samosprávy, tj. vládu, či v případě více zasažených krajů parlament. Na takový krizový stav totiž již nestačí jen souvislý Integrovaný záchranný systém.

Vyhlášení stavu nebezpečí prostřednictvím všech dostupných informačních a komunikačních prostředků je rovněž založeno na výše vymezených principech Integrovaného záchranného systému, tj. po vzniku mimořádné události ji musí daný článek řetězce a územního celku (např. v podobě hejtmána) ohlásit i přes Operační a informační středisko generálního ředitelství hasičského záchranného sboru, jež je kvůli tomu nepřetržitě v provozu.

Operační a informační středisko má v této fázi řetězce za úkol nejen přijímat a dále předávat všechny důležité informace o dané události, ale také je před tím musí náležitě vyhodnotit, či v případě prodlení hejtmána kraje s včasným vyhlášením stavu nebezpečí ho samo má vyhlásit.

Již v této fázi většinou dochází ke jmenování velitele zásahu a následným prvním evakuacím obyvatel a jejich majetku za pomoci některé z hlavních složek Integrovaného záchranného systému.

2. krok = ZÍSKÁVÁNÍ, DOPRAVA A DISTRIBUCE HUMANITÁRNÍ POMOCI

V této fázi řetězce, která se může nazývat zásobovací, Operační a informační středisko, sám hejtman, nebo velitel zásahu získává a povolává všechny další možné a dostupné druhy humanitární pomoci v podobě Hasičského záchranného sboru, jednotek požární ochrany, záchranné služby, nebo Policii ČR. Svolá tedy všechny hlavní složky Integrovaného záchranného systému spolu se všemi jejich skladovanými zásobami, pomocným materiálem, technologickými prostředky a členy. Z pohledu logistiky je tohle vlastně jako vytvoření jednotného logistického systému z různých logistických řetězců. Po nabití všech možných

pomocných prostředků se opět Operační a informační středisko, hejtman nebo velitel zásahu postará o pomocnou dopravu zásilky na postižené místo, v případě, že povolané články řetězce na to samy nestačí.

V této fázi mohou i povolané jednotky poskytnout všechny získané informace, které o postižené oblasti mají, např. Hasičské záchranné sbory vlastní důležité údaje o všech okolních kapacitách (skladování, ubytování), či dostupných výrobcích, surovinách, technologiích, potravin a vody. Také se zde může zapojit i další státní orgány České republiky:

- Vláda České republiky s finanční pomocí, nebo pomocí v podobě Armády České republiky,
- Ministerstvo vnitra s jejich příspěvky, podporou v oblastech některých činností,
- Ministerstvo zdravotnictví v oblasti nákupu a distribuce potřebných medikamentů, či nabídnutí konkrétních zdravotních zařízení,
- a také Ministerstvo dopravních spojů s nabídnutím některé dopravní služby určené k dopravě zásilek.

3. krok = PRŮBĚH NAPLÁNOVANÝCH AKCÍ, KOORDINACE ZAPOJENÝCH LOGISTICKÝCH ČLÁNKŮ³¹

Po dodání věcné a osobní pomoci na postižené místo jde především o její efektivní, bezpečné, akurátní a přiměřené rozmístění na daném místě nehody, tedy o správný tok materiálu, zásob a lidí. V tom hraje důležitou roli již uvedené Operační a informační středisko integrovaného záchranného systému, jelikož v případě, že se na něj velitel zásahu otočí s prosbou organizace, či koordinace rozdaných úkolů mezi články řetězce, musí to splnit. Ve většině případů se této činnosti ovšem zhostí právě sám velitel zásahu, aby měl přehled o celkové situaci vyhlášeného stavu nebezpečí.

Velitel zásahu má v této fázi tedy následné pravomoci (samozřejmě pokud některými z uvedených úkolů nebude pověřeno Operační a informační středisko, či někdo jiný):

³¹ Zpracováno podle: Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení, dne 20. 4. 2013

- koordinaci záchranných a likvidačních prací, což spočívá i v možnosti vyloučení některého ze zapojených článků, či založení krizového štábu z přítomných jednotek,
- právo požádat o přednostní zásobování všech zapojených článků řetězce, území a zařízení na něm (školy, nemocnice),
- součinnost zapojených článků řetězce skrze snahu o sjednocení všech postupů,
- dodatečná evakuace majetku a osob,
- požádat fyzické, či právnické osoby a jakýkoliv druh humanitární pomoci (věcné prostředky, technologie, prostory), a pokud daná osoba pomoc odmítne, může jí to velitel zásahu uložit jako povinnost,
- zasahovat do místní infrastruktury (stavba, likvidace, či práce na zdejších stavbách, dále potřebné úpravy terénu na jeho zpevnění třeba)
- požádat o pomoc sousední stát, pokud je s ním uzavřena mezinárodní smlouva o vzájemné pomoci.

Během všech probíhajících aktivit na postiženém místě nad nimi dohlíží a následně je i vyhodnocují právě zapojené hlavní složky Integrovaného záchranného systému.

4. krok = VYHODNOCENÍ ÚSPĚŠNOSTI, ZPĚTNÁ LOGISTIKA

Poslední fáze řetězce je o vyhodnocování proběhnutého stavu nebezpečí jednotlivými články řetězce, které se aktivně zapojily, tzn. i spolu s Operačním a informačním střediskem generálního ředitelství hasičského záchranného sboru. Na základě těchto vyhodnocovacích zpráv se může z možných chyb a důsledků poučit nejen daný kraj, ale i všechny jednotlivé obce, státní orgány, základní složky Integrovaného záchranného systému a ostatní články řetězce takovým způsobem, že v případě dalšího stavu nebezpečí se posledním chybám v procesu řetězce mohou vyhnout a poskytovanou humanitární pomoc tak jedinečně zefektivnit. Nedílnou součástí tohoto integrovaného logistického řetězce je také tedy vyhodnocení úspěšnosti.

Součástí této fáze může být i tzv. zpětná logistika, která spočívá především v tom, že materiál, suroviny a výrobky, které v této krizi nebyly zpracovány, či užity se přepraví zpět do míst, ze kterých byly poskytnuty a to jim umožní je opět použít v případě další krize. Také se sem řadí i likvidace všech použitých surovin, obalů, materiálu a výrobků, které nemohou být dále již využity.

Lze tedy shrnout, že logistické zajištění humanitární pomoci v ČR se v zásadě od té zahraniční příliš neliší, ale na rozdíl od zahraniční humanitární pomoci může v České republice o humanitární pomoc a materiální základnu humanitární pomoci oblast vyžádat nejen prostřednictvím Operačního a informačního střediska MV – GŘ HZS ČR, ale mohou o něj požádat přímo i hejtmani krajů (primátor hlavního města Prahy), či starostové obcí s rozšířenou působností. Vyžádání humanitární pomoci ovšem musí v ČR předcházet oznámení krizové situace, které může vyhlášovat hejtman v případě stavu nebezpečí (Operační a informační středisko generálního ředitelství hasičského záchranného sboru), vláda v nouzovém stavu a parlament ve válečném stavu, či stavu ohrožení státu. Po žádosti o humanitární pomoc následují podobné kroky jako v humanitární pomoci zahraniční, tj. jsou zde zapojena příslušná ministerstva, SSHR (skrže krizové štáby Správy) v oblasti zabezpečení pořízení, skladování, ochraňování a přepravy zásob humanitární pomoci, HZS ČR, AČR, či různé zahraniční organizace. S tím, že pokud se vyžadované zásoby od SSHR humanitární pomoci nevyčerpají, tak se vrátí zpět na SSHR. Navíc je zde ovšem zapojena i zpětná logistika použitého, či nevyužitého materiálu, surovin a výrobků.

Výše uvedený postup humanitární pomoci si lze ve zkratce představit například na povodních na Liberecku v roce 2010, kdy nejprve byl vyhlášen stav nebezpečí. V zápětí po žádostech obyvatelstva do takovéto mimořádné situace zasáhl HZS Libereckého kraje, který pomáhal s čerpáním vody ze zahrad (garáží, sklepů,...), evakuací, stavbou protipovodňových zábran, odstraňováním překážek (stromy, ploty,...). Následně byla vyžádána pomoc záchranářů zdravotnických služeb, či spolupráce AČR a Policie ČR spolu se vznikem krizového štábu, jelikož žádostí o pomoc neustále přibývalo. V úplném závěru katastrofy nastal čas pro organizace nevládní, občanská sdružení atd., která nabídla všechnu možnou pomoc, již je schopná. Patřila mezi ně především sdružení jako Český červený kříž, Občanské sdružení ADRA, Armáda spásy a Člověk v tísni.³² Ohledně případové studie jsem se rozmyslela, že ji v této oblasti zasvětim detailněji povodním na Novojičínsku z roku 2009.

Co se týče celkového počtu vyhlášených krizových stavů za posledních 10 let v ČR, tak v České republice bylo takhle vyhlášeno v posledním desetiletí celkem 12 krizových stavů,

³² Zpracováno podle: Tisková zpráva HZS v Libereckém kraji, dostupné z: <http://www.hzslk.cz/55-tiskove-zpravy.html> [online], dne 18. 4. 2012

z nichž 3 byly stavy nouzové a ostatních 9 se objevilo jako stavy nebezpečí, přičemž většina těchto krizových situací na základě informací z tabulky probíhala především na území kraje Ústeckého, Olomouckého, Jihočeského a Jihomoravského. Naopak mezi nejméně postižené oblasti povodněmi se řadí oblast hlavního města Prahy spolu s krajem Libereckým, Královéhradeckým a v neposlední řadě Karlovarským (viz. Tabulka č. 1). Tyto skutečnosti lze vysvětlit přírodními podmínkami a charakterem krajiny v daných lokalitách, které nemohou být ovlivněny.

Tabulka 1 – Přehled krizových situací za posledních 10 let

Rok	Krizový stav	Důvod vyhlášení	Zasažené kraje
2002	Stav nebezpečí	Povodně	JM, VYS, US
2002	Nouzový stav	Povodně	HMP, SC, JC, PL, KV, US
2004	Stav nebezpečí	Sesuv skalního masivu	JM
2004	Stav nebezpečí	Odstraňování následků živelní pohromy	OL
2005	Stav nebezpečí	Porucha vodního díla	VYS
2006	Stav nebezpečí	Povodně	ZL, JM, US, OL, PC, JC, SC, PL,
2006	Nouzový stav	Povodně	JC, SC, ZL, JM, OL, US, PC
2006	Stav nebezpečí	Sesuv skalního masivu	PC
2006	Stav nebezpečí	Nebezpečné látky	KH
2007	Nouzový stav	Orkán Kyrill	JC, PL, KV, VYS, LI, KH, MS, SC
2009	Stav nebezpečí	Povodně	JC, MS, OL, US
2010	Stav nebezpečí	Povodně	OL, ZL, MS, JM, US, LB

Zdroj: Hasičský záchranný sbor ČR

Případová studie – Povodně na Novojičínsku v Moravskoslezském kraji

Pro konkrétnější představu jsem zvolila jako příklad logistického řetězce v této oblasti červnové povodně z roku 2009 na Novojičínsku, které se do historie ČR zapsaly jako jedny z bleskových povodní po přivalových srážkách, kdy se vyhlášoval stav nebezpečí. Tyto povodně

zasáhly nejen Moravskoslezský kraj, ale i kraj Olomoucký, Jihočeský a Ústecký, těm se v práci ovšem věnovat nebudu, jelikož k největším škodám došlo právě v Novém Jičíně.

V posledních týdnech června po rychlé průtrži mračna hejtman Moravskoslezského kraje nechal vyhlásit třetí povodňový stupeň, a zároveň tedy stav nebezpečí, všemi dostupnými informačními a komunikačními prostředky v oblasti kraje. Se zpětným pohledem se ovšem zjistilo, že toto vyhlášení dle určitých názorů neproběhlo včas vzhledem ke stávající situaci hladiny řek na území Moravskoslezského kraje.

Vyhlášení stavu nebezpečí bylo prvním krokem k realizaci nezbytných opatření v podobě užití všech dostupných a získaných zdrojů, materiálů, či prostředků pro záchranu povodní postižených lidí a jejich majetku. Po vyhlášení stavu nebezpečí začala tedy následně noční evakuace ohrožených obyvatel Moravskoslezského kraje současně s dopravním omezením, přičemž do těchto činností se zapojilo hlavně 14 jednotek požární ochrany kraje spolu se 180 dobrovolnými hasiči ze zdejšího kraje a Policií České republiky, a také byl zvolen velitel zásahu z řad Hasičského záchranného sboru Moravskoslezského kraje po založení místního krizového štábu, který začal koordinovat všechny uskutečňované akce. Byly tedy zasvěceny základní složky Integrovaného záchranného systému. Tato část řetězce se jmenuje záchranná fáze.

Následný den se všechny výše zapojené články logistického řetězce zasadily o nasazení a distribuci všech možných dodávek z vlastních, nakoupených, či nabízených zásob a materiální pomoci od určitých nevládních humanitárních organizací, nebo fyzických a právnických osob. Například Hasičský záchranný sbor Moravskoslezského kraje spolu s jednotlivými jednotkami požární ochrany poskytly dodávku humanitární pomoci z vlastních skaldů v podobě pracovních rukavic, pytlů, pláštěnek, pokrývek, lopat, krumpáčů, či věder k vykulování vody, které jsou financovány Generálním ředitelstvím Hasičského záchranného sboru. Rovněž započaly v přepravě potřebné technologie, kterou mají vždy již předpřipravenou, a také v plnění všech vytyčených úkolů pod dohledem velitele zásahu, mezi tyto činnosti se zařadilo například:

- čerpání vody ze sklepů a zahrad,
- čištění krajského životního prostředí od bahna, stejně tak od různých překážek a naplavenin na infrastruktuře (popadané stromy, automobily,...),
- zpevňování terénu přípustnými způsoby,
- či dodatečná evakuace obyvatel kraje a jejich majetku.

Dalším zaktivněným článkem řetězce v tomto průběhu akcí byla Správa státních hmotných rezerv, která Moravskoslezskému kraji v této fázi nejdříve vyčlenila část státních hmotných rezerv, ze kterých bylo postaveno na tomto území celkem 14 mostů určených k přepravě potřebných dodávek, a poté i jednotlivé materiální zásoby, tj. masové konzervy, pohonné hmoty, vysoušeče vody, protipovodňové vaky, a hlavně 16 kontejnerů a přívěsů na pitnou vodu spolu s jejich nosiči.

V této návaznosti se aktivně přidružila i Vláda České republiky, která poskytla kraji určitou finanční částku k obnově a v rámci okamžité pomoci kraji nabídla přítomnost určitého počtu vojenských příslušníků Armády České republiky (kolem 350 vojáků).

Veškeré zapojení všech výše uvedených článků v likvidační fázi logistického řetězce ovšem způsobilo v jeden moment velmi špatnou koordinaci všech jejich aktivit, jelikož zvolený krizový štáb špatně komunikoval s krizovou linkou Operačního a informačního střediska Integrovaného záchranného systému, která se poté špatně dávalo do řádného stavu. Dalším negativním důsledkem vyplývajícím z logistického řetězce byla tzv. krizová turistika, která byla zapříčiněna příliš horlivým přístupem dobrovolných hasičů daného kraje, jimž způsobili více škody a práce, než užítu, ale i přes tato negativa články logistického řetězce splnily všechny své povinnosti a danému kraji pomohly ve všech potřebných likvidačních a záchranných pracích během jednoho měsíce.

Celkové škody Moravskoslezského kraje byly vyčísleny na 3,15 miliard korun, přičemž jsou v tom zahrnuty především škody na tamější dopravní infrastruktuře, na vodních tocích spolu s nimi spojenými objekty hospodářskými a samozřejmě na lidských příbytcích a konkrétně v Novém Jičíně byly škody stanoveny na 500 milionů korun.³³

V oblasti finanční pomoci Vláda České republiky na všechny postižená území České republiky, nejen na Novojičínsko, vyčlenila dohromady 54 milionů korun a 1000 vojáků české armády k výpomoci složkám Integrovaného záchranného systému. Všechny ostatní finanční výlohy si musel kraj uhradit ze svých finančních rezerv v rozpočtu, či případně z darovaných finančních prostředků od humanitárních organizací a právnických, či fyzických osob.

³³ Zpracováno podle: Dokument Ministerstva životního prostředí: Vyhodnocení povodní v červnu a červenci 2009 na území ČR, dne 20. 4. 2013

3.2 Humanitární pomoc ČR v zahraničí

Humanitární pomoc do zahraničí lze v České republice rozdělit na informační a materiální toky, které vyplývají především z bilaterálních mezinárodních dohod týkajících se spolupráce a pomoci při různých katastrofách, živelných pohromách aj. Poté může být logistický řetězec humanitní pomoci rozdělen do pěti základních kroků, jež budou podrobněji popsány níže v této kapitole. Jsou jimi prvotní informace, vyhodnocení informací, rozhodnutí, aktivace sil (prostředků) a realizace, přičemž všechny kroky jsou v souladu s koncepcí a zásadami stanovenými českou vládou a jsou prováděny systémově na základě integrovaného záchranného systému. Rozpočet pro humanitární pomoc je stanoven vládou ve společném ročním rozpočtu státu, ze kterého sice MZV čerpá dle potřeb s ohledem na jeho kompetence v této oblasti, ale až poté co o tom informuje českou vládu.

V současnosti Česká republika v této oblasti nabízí 3 základní formy zahraniční humanitární pomoci:

- **materiální**, která představuje hlavně hmotný majetek ve formě daru (potravin, medikamenty, zdravotnické přístroje, stany, materiál na dočasné přístřeší, aj.) a je poskytována v součinnosti MZV a MV s Hasičským záchranným sborem České republiky, přičemž její výhoda leží na tom, že je vždy buď předpřipravena danými útvary, nebo již smluvně domluvena na základě anoncí,
- **finanční**, o které spolurozhoduje MZV a MV – Generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky (dotace, příspěvky, či dary českým a zahraničním organizacím zapojených do humanitární pomoci), a která je přeposílána na bankovní konto určeného státu ve spolupráci s ČNB,
- **expertní**, jež je zaměřena jak na prevenci, tak na okamžitou pomoc a spočívá ve vyslání expertů na danou problematiku, tedy tzv. odřadů (požární, povodňový, USAR odřad – viz Příloha č. 2), které jsou utvořeny počtem jistých zdravotníků, záchranářů, policistů ČR, kynologů a spousty dalších za spolupráce s Hasičským záchranným sborem České republiky a řídí se především zásadami stanovenými generálním ředitelem HZS ČR a náměstkem vnitra. Odřady jsou určeny pro likvidaci požárů, pomoc při povodních, pomoc při chemických a ekologických haváriích, či pro vyhledávací a záchraňovací činnost ze zřícených domů. Z těchto důvodů dostávají účastníci odřadů speciální odborné

školení, či odbornou přípravu jak v cizích jazycích, tak zdravotnictví aj. V České republice máme tyto odřady hlavně v Praze a Moravskoslezském kraji.

To by bylo k současným poskytovaným druhům humanitární pomoci ze strany České republiky do zahraničí a nyní k logistickému řetězci jako takovému, který je následován konkrétní případovou studií s hodnotící tabulkou jednotlivých kroků.

Schéma logistického řetězce humanitární pomoci v zahraničí:³⁴

1. krok = PRVOTNÍ INFORMACE

Prvotní informace představuje obdržení žádosti a informací o mimořádné události v zahraničním státě od mezinárodních organizací, zastupitelských úřadů v tom státě, či ze sdělovacích prostředků. V České republice byly tyto informace dříve zasílány přímo na MZV nebo MV, a proto se tyto dvě instituce rozhodly pro vytvoření tzv. kontaktního místa k vyřizování těchto žádostí.

Kontaktním místem v humanitární pomoci pro zahraničí se stalo operační a informační středisko MV – Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky, jelikož všechny žádosti o humanitární pomoc z příslušného státu přichází sem. Žádosti se sem dostávají většinou buď prostřednictvím některé z mezinárodních organizací, či prostřednictvím zastupitelského úřadu České republiky v té oblasti. MV – Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky na základě těchto žádostí připraví vlastní návrh na poskytnutí humanitární pomoci pro tu oblast, přičemž vše provádí na základě pověření Ministerstvem zahraničních věcí. Po usnesení, zda pomoc bude poskytnuta, následuje velmi důležitá část zahraniční humanitární pomoci a tou je spolupráce s mezinárodními organizacemi ohledně přípravy, koordinace a realizace humanitární pomoci. Kromě té je ovšem MV – Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky neustále v kontaktu i s MZV kvůli komunikaci se zastupitelským úřadem v postižené oblasti, informacím z katastrofou postiženého státu, vyzvům pro členy záchranných jednotek (odřadům) nebo pro doprovod materiální humanitární pomoci, přičemž dále MZV zajišťuje protokolární předání

³⁴ Zpracováno podle: Dokument Zapojování ČR do mezinárodních záchranných operací a poskytování humanitární pomoci do zahraničí, dostupné z: <http://www.usar.cz/webmagazine/kategorie.asp?idk=416> [online], dne 16. 4. 2012

humanitární pomoci. V Evropské unii tomuto středisku odpovídá Monitorovací a informační centrum Evropské unie (MIC).

2. krok = VYHODNOCENÍ INFORMACÍ

Na základě **konzultace** o tom, zda je vůbec možné, aby Česká republika ten určitý druh a formu humanitární pomoci poskytla, vyhodnocují orgány státní správy předchozí obdržené informace o situaci v daném státě. Těmito orgány je především MZV a MV, či případně některá další ministerstva a organizace, pokud je jich potřeba pro daný typ humanitární pomoci. Na konci této fáze je technicky připraven způsob poskytnutí humanitární pomoci a informace pro potřebné i předurčené síly a prostředky.

3. krok = ROZHODNUTÍ

Po vyhodnocení konzultací o žádostech humanitární pomoci mezi MZV a MV musí daná ministerstva dojít k jasnému **rozhodnutí**, což v případě MZV představuje uvolnění finančních prostředků a v případě ministra vnitra jde o vymezení všech možných variant pomoci, které může Česká republika poskytnout.

Následovně vyhlásí Ministerstvo zahraničních věcí výběrové dotační řízení (viz. Příloha č. 3) pod názvem Humanitární dotační řízení, kterým se snaží podporovat humanitární projekty nevládních organizací, jak bylo uvedeno výše. Výběrové dotační řízení bývá pravidelně vyhlašováno v prosinci před tím rokem, pro který je humanitární pomoc zajišťována. Finální přijímací oblasti (tedy podprogramy humanitární pomoci) vyhlašuje MZV, přičemž zpravidla to jsou země zasažené komplexní humanitární krizí, či země vyžadující obnovu po dřívějších katastrofách a neštěstích. Své náměty projektů případní zájemci posílají MZV pomocí tzv. Přihlášky do výzvy MZV na projekty humanitární pomoci, která je volně dostupná na internetových stránkách MZV. V tomto formuláři zájemci vyplní základní údaje o projektu (název projektu, cílová země, zdroje pro financování, nákladové rozpočty pro projekt), a také dále základní údaje o předkládající organizaci a jejím statutárním orgánu spolu s charakteristikou dosavadní činnosti (viz. Příloha č. 4).

Poté co MZV obdrží vyplněné formuláře, dochází k jejich postupnému vyhodnocování podle předem stanovených kritérií, jimiž je:

- přínos pro příjemce pomoci,
- schopnost realizace,
- respektování charakteru a principů poskytování humanitární pomoci,
- účelnost vynaložení finančních prostředků,
- využití jiných zdrojů financování, finanční udržitelnost.

Po vyhodnocení těchto kritérií se MZV rozhodne pro určité organizace a tento výsledek poté zveřejní zhruba v polovině února na stránkách tomu určených společně s výzvou k předložení celého projektového dokumentu. Pokud bude MZV celý projekt vyhovovat a následovně ho schválí, dostane určená organizace tzv. Rozhodnutí o přidělení dotace (ze zásob SSHR), které již v dalším měsíci (březen, duben) následuje výplata dotací, jejichž maximální výše byla v České republice stanovena na 2 miliony Kč.

4. krok = AKTIVACE SIL (PROSTŘEDKŮ), ZAPOJENÍ DISTRIBUČNÍCH ČLÁNKŮ

Následná **aktivace sil a prostředků** spočívá v předem stanoveném postupovém modelu, který ji umožňuje rychlou a bezprostřední pro danou situaci. Patří sem svoz různých specialistů, příprava materiálu k vyslání, příprava záchranné jednotky k vyslání, příprava dokumentace k vyslání záchranné jednotky a pomoci, stanovení velitele jednotky. Co se týče materiální humanitární pomoci, tak ta se v zásadě neliší od té, co je poskytována v České republice. Tedy se v této fázi procesu shromažďují všechny možné druhy humanitární pomoci, od materiální v předem určených skladech před výjezdem, po osobní na stanovených pracovištích.

Tato část je nejnáročnější, když se země rozhodne, že se do dané oblasti vyšle záchranná jednotka. Pro vyslání určité záchranné jednotky se stát rozhoduje podle vzdálenosti a místa určení, přičemž v takové situaci mohou nastat 3 základní možnosti:

- a) Pro vzdálenost, která je maximálně 1000 km, se pravidelně vysílá záchranná jednotka pozemní cestou.
- b) Pro vzdálenost mezi 1000 km a 2500 km se využívá záchranná jednotka letecká.
- c) Pro sousední státy se na základě bilaterálních smluv vysílají pouze záchranné jednotky pozemní.

Letecký způsob přepravy záchranné jednotky je ovšem závislý na dostupném vybavení Armády ČR vzhledem k době nasazení, i z toho důvodu bývá zvykem (po dohodě s poškozeným státem), že po přistání již na místě čekají místní přepravní jednotky připravené pro převoz záchranné jednotky, či materiálu, ale jen v případě zájmu potřebného státu. V opačném případě se o danou vnitřní dopravu dodávky a lidí stará sám stát. Ovšem když nejsou k dispozici ani letouny Armády České republiky, tak se vysílané jednotky musí přidružit do letadel, které sdílí s více státními najednou, kdy hrozí, že všechna pomoc nebude být moci naloděna. Oproti tomu pozemní přeprava, pro kterou je typická delší doba nasazení a která je kvůli tomu určena především pro menší vzdálenosti. Není zde vyloučena možnost kombinace těchto dvou způsobů přepravy.

V případě rozhodnutí pro záchrannou jednotku se také veškerá činnost MV – Generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky, jelikož to je tím pověřené, soustředí především na následující činnosti:

- „komunikaci s Ministerstvem zahraničních věcí, orgány postiženého státu, příslušnými zastupitelskými úřady a mezinárodními organizacemi,
- získávání aktuálních informací o situaci v místě předpokládaného nasazení jednotky a analýzu těchto informací,
- zajišťování splnění vízových, celních a dalších obdobných povinností,
- zajištění transportu jednotky,
- zajištění pojištění pro členy jednotky,
- zjišťování potřebných kontaktních informací,
- zajištění průjezdu či přeletu nad tranzitními zeměmi,
- zajištění přepravy z místa příletu do místa zásahu v postižené zemi,
- zajištění map postiženého území,
- vypracování příslušných dokumentů.“³⁵

³⁵ Dokument Zapojování České republiky do mezinárodních záchranných operací a poskytování humanitární pomoci do zahraničí, dostupné z: <http://www.usar.cz/webmagazine/kategorie.asp?idk=416> [online]

Ohledně dalších potřeb vyslaného týmu jako je pronájem dalších vozidel pro převoz dodávky (zboží, materiál, suroviny,...) a lidí, dále doprava uvnitř postiženého státu, ubytování, nebo stravování, ty si takový tým musí řešit sám na místě, či předem.

Co se týče přípravy materiálních humanitárních balíčku pro humanitární pomoc, jejichž expirační doba bývá 60 měsíců, tak ty mohou po jejich zajištění Správou státních hmotných rezerv vypadat následovně:

- a) **zdravotní sada** obsahuje Panadol (léčivý přípravek proti bolesti, 10 tablet), Loperon (léčivý přípravek proti průjmům, 10 tablet), Ajatin 50 ml (tinktura k zevní dezinfekci, 1 ks), dělenou náplast 6 x 2 mm (10 ks), trojcípý šátek (1 ks), sterilní gázu 7,5 x 7,5 cm (2 ks), nesterilní rukavice (1 pár), zavírací špendlík (2 ks) a plastovou krabičku Klickbox - 180 x 130 x 60 mm (1 ks),
- b) **sada na přípravu pitné vody** zahrnuje pouze tzv. Aqua steril, což je jedna souprava o 5ti náplních, které umožňují přípravu 5 x 2 l pitné vody,
- c) **hygienická sada** je tvořena antibakteriálním mýdlem 100g (1 ks), papírovými kapesníky (4 balení), hygienickými osvěžujícími ubrousky (3 ks) a gumičkami (3 ks),
- d) **osobní bezpečnostní sadu s doplňkovým materiálem** představuje izotermická záchranná folie (1 ks), pitná voda 125 ml (4 ks), pláštěnka (1 ks), tužka (1 ks), poznámkový blok (1 ks), pištálka (1 ks), provázek 2 m (1 ks), svíčka v kelímku (3 ks), nesterilní rukavice (1 pár), sáček z PE (1 ks), klipový sáček z PE (5 ks), sáček na kontaminované potraviny (2 ks) a seznam komponentů v balíčku (1 ks),
- e) poslední částí balíčku je **sada na vaření**, jež se skládá z vařiče na tuhý líh (1 ks), tuhého lihu (12 ks), hrnku (1 ks), zápalek (1 ks), svíčky v kelímku (3 ks) a plastového příboru (2 ks).

Obsah humanitárních balíčků pro zahraniční humanitární pomoc se neliší od obsahu humanitárních balíčků pro ČR, a zároveň bývají doprovázeny doplňujícími spacími pytlí, dávkami potravin, či náhradním oblečením a obuví.

5. krok = REALIZACE

Realizace humanitární pomoci začíná dopravou určeného materiálu v dané formě, či záchranné jednotky z území České republiky daným způsobem, které se po přiletu na místo určené volně zapojují do nastávající situace v oblasti a plní stanovené úkoly.

Tyto úkoly si ovšem vyslaný tým domlouvá, až po příchodu všech českých jednotek (případně přidružených jednotek ze součinných zemí) na postižené území, jelikož až tam zjistí, zda situace odpovídá původním představám vysílajícího státu a podle toho, si jasně vymezí a zkoordinuje všechny potřebné aktivity.

Například v případě záchranného praporu se v tomto finálním kroku poté na místě vytváří tzv. materiální základna humanitární pomoci (MZHP) do 24 hodin, což je doplňující složka humanitární pomoci při mimořádných událostech, která se po stanovenou dobu snaží zajistit základní potřeby (potravin, pití, ubytování, oblečení) postiženého obyvatelstva. MZHP je na místě vystavěna v podobě modelárních nafukovacích, či látkových stanů, jejichž chod zajišťují specialisté záchranných jednotek a zástupci humanitárních organizací. MZHP je rozdělena do několika stanovišť (viz. Obrázek č. 4):

Obrázek 8 – Vzorový příklad MZHP

Zdroj: Požáry.cz

- **vstup do základny** je určen pro příjem osob, případnou dekontaminaci (sprcha, nové oblečení,...) a provedení po MZHP,
- ve **výstrojním skladě** se nachází potřebné výstrojní a proviantní materiály, spací pytle, oděvy, boty, či nádobí,
- **zdravotnické středisko** je vybaveno pro základní lékařská vyšetření, příjezd sanity, a zároveň je rozdělena na lůžkovou část a izolaci,
- **komplex stanů pro ubytování** je rozdělen na stany pro muže, ženy, děti a matky s dětmi,
- **umývárny a sprchy** se nachází na koncových stranách stanů pro ubytování a pro jejich chod jsou využívány nádrže přivezené na přívěsu, či cisterny,

- **hospodářský blok** zajišťuje především stravování prostřednictvím polní kuchyně (vozidla), umývárny a potřebnou úpravu vody v k tomu určených úpravnách,
- posledním stanovištěm je **prostor vyhrazený pro zabezpečení personálu**.³⁶

Tímto posledním krokem je v podstatě zakončeno logistické zajištění humanitární pomoci České republiky v zahraničí. Během těchto kroků ovšem dochází ještě zhruba v polovině roku k střednědobému vyhodnocení čerpání humanitárního rozpočtu a globálních potřeb, zda vše postupuje tak jak má a vše je, jak má být (stav rozpočtu, kvality,...). Výsledky tohoto vyhodnocení a stav disponibilních prostředků se stávají podkladem pro nadcházející část roku a to tak, že v případě dostatku v humanitárním rozpočtu se podpora v této oblasti začne soustředit především na aktivity mezinárodních organizací, které se již dříve staly pravidelnými příjemci dobrovolných příspěvků (UNICEF, OCHA,...). V případě, že je na konci roku zjištěn zůstatek rozpočtu humanitární pomoci, tak je poté použit jako prostředek pro prevenci katastrof a kompenzaci vlivů klimatických změn.

Konkrétním příkladem takovéto zahraniční humanitární pomoci by mohly být Filipíny, které byly roku 2009 rozsáhle zasaženy tajfunem Ketsana, jenž následně způsobil obrovské povodně. MZV se v tehdejší době rozhodlo, že Filipínám poskytne finanční pomoc ve výši 1,7 milionů korun na zajištění dočasných přístřeší, pokrytí základních potřeb a na zlepšování připravenosti oblasti na případně další katastrofy, přičemž tyto prostředky byly poskytnuty prostřednictvím Mezinárodní federace Červeného kříže a Červeného půlměsíce. Do této oblasti tenkrát dokonce zasáhly organizace jako DRT Asie Pacifik, tj. specializované týmy DHL v logistickém zajišťování letišť, či OSN a Evropská komise se sumou 3 miliony eur, jelikož o domovy tehdy přišly téměř 2 miliony obyvatel. Ovšem zde jsem se rozhodla v této části věnovat podrobněji katastrofě v Japonsku, která proběhla takřka nedávno, tj. v roce 2011, a to v podobě náhlých zemětřesení a tsunami.

Co se týče humanitární pomoci MZV ČR v zahraničí v roce 2012 (Operační strategie humanitární pomoci České republiky na rok 2012), tak rozpočet na rok 2012 byl stanoven na základě toho, že rozpočet humanitární pomoci pro rok 2011 byl zcela vyčerpán po rovnoměrném

³⁶ Zpracováno podle: Materiální základna humanitární pomoci, dostupné z: <http://www.pozary.cz/clanek/15898-materialni-zakladna-humanitarni-pomoci/> [online], dne 18. 4. 2012

rozdělení a na základě předpokládaných humanitárních potřeb a mezinárodních závazků. Z těchto důvodů bylo na rok 2012 uvolněno celkově 73 milionů Kč, jak již bylo uvedeno ve druhé kapitole. Tato pomoc byla zaměřena zvláště na země s chronickými humanitárními problémy (Etiopie, Afghánistán), na země postižené náhlou katastrofou, či na obnovu v zemích, jež poskytla nějaká mimořádná událost (katastrofa) už předešlý rok (Pákistán, Africký roh). Rovněž se zde počítalo se spoluprací s mezinárodními organizacemi jako dosud, jimiž jsou hlavně UNICEF, Světový potravinový program, Mezinárodní červený kříž, či OSN (respektive Úřad pro koordinaci humanitární záležitosti UNOCHA).³⁷

Případová studie – Zemětřesení a tsunami v Japonsku, 2011

Dne 22. března roku 2011 zasáhlo severovýchodní pobřeží Japonska neslučitelné zemětřesení, jehož následkem byla i jaderná nehoda v elektrárně Fukushima a tsunami. Hlavními následky byly ztráty na lidských životech, jejich obydlích a na japonské infrastruktuře. Případová studie je zpracována z pohledu týmu České republiky jako člena Evropské unie, z čehož vyplývá, že se přeskočil 3. krok logistického řetězce.

Zaslání určité humanitární pomoci do Japonska se dožadovalo celkem 116 států světa, ale Japonsko přesto tehdy dovolilo vstoupit na jejich území jen 15ti záchranným USAR týmům ze sedmnácti vybraných států a to až po 4 dnech rozmyšlení. Tuto zvláštnost by šlo vysvětlit tím, že Japonci jako takoví si připadají (a v jistých okolnostech určitě i jsou) velmi samostatní, disciplinovaní sami o sobě, rychle se adaptující na následky katastrof, jelikož jsou na ně v jistém ohledu zvyklí, a určitě jsou na to proto i hrdí, takže se nepotřebují tolik dožadovat pomoci.

Požadavky z Japonska byly tehdy celkem nepřesné, jelikož Japonsko poptávalo pouze nějaké vysílané týmy, materiál a vyškolené experty v oblasti této problematiky. Bohužel přesněji nespecifikovaly právě dané požadavky na materiální pomoc, což zákonitě vedlo k dovezení nevhodného pomocného materiálu, potřebných výrobků a surovin, např. Japonskem požadované elektrocentrály neodpovídaly těm, které dovezly naše týmy, jelikož naše odborná technologie je úplně odlišná, nebo určité oblečení velikostně nesedělo vzhledem k anatomickým odlišnostem

³⁷ Zpracováno podle: Ministerstvo zahraničních věcí a humanitární pomoc, dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/udalosti_a_media/udalosti_a_temata/humanitarni_pomoc_filipinam.html [online], dne 16. 4. 2012

mezi našimi národy a v neposlední řadě i rozměry europalet, které se odlišují od těch japonských. Tyto nedostatky v japonském „shopping listu“ bohužel unikly i vyškolenému, vyhodnovacímu týmu Evropské unie, tzv. Monitorovacímu a informačnímu centru, které má za úkol daný seznam požadavků zkontrolovat, posoudit a schválit, či poupravit se souhlasem postiženého státu.

Doprava a koordinace veškerého humanitárního příslušenství do oblasti v Japonsku z České republiky byla logisticky zajišťována a zprostředkovávána centrálou Evropské unie, tj. Brusel. Ovšem v tomto případě Brusel platil pouze 50% z dopravních nákladů do Japonska, jelikož musel přispívat i na veškerou vnitřní dopravu v Japonsku, které v tomto ohledu zaujalo negativní přístup, a nasazeným jednotkám ji nezařídila. Případ Japonska byl tedy také ojedinělý v tom, že všechnu vnitřní dopravu materiálu a lidí po Japonsku si sháněly jednotky úplně samy s poloviční úhradou, stejně jako u cel a kontaktování finálního příjemce, což jindy obstarává Ministerstvo vnitra a jeho odborné ředitelství. Letecká doprava byla tedy zajištěna 2 evropskými letouny CASA, které bohužel mají omezenou nosnost, což znamenalo i omezení a zpomalení poskytnutí humanitární pomoci do Japonska ze strany České republiky.

Po příjezdu do postižené oblasti a zhodnocení stávající situace se vyslané týmy chtěly rychle zhostit všech potřebných činností, na kterých se po příjezdu domluvily i v rámci jejich vzájemné koordinace, bohužel se zde vyskytlo ještě pár překážek, které začátek humanitární pomoci ze strany EU (respektive ČR) značně zbrzdilo. Těmito překážkami v logistickém řetězci byly například tamější japonské předpisy ohledně dodávané materiální pomoci, které nařizovaly, že daný materiál musí projít předem stanovenými procedurami, které zvýrazní a potvrdí jeho nezávadnost. Rovněž daný materiál musel projít procesem deratizace v rámci větší bezpečnosti.

Po úspěšném projetí „vstupní kontrolou“ byly vyslaným záchranným týmům nabídnuty prostory vyhrazené pro uskladnění jejich veškerých zásob. Bohužel ne ve všech případech tato možnost uskladnění byla odpovídající vzhledem k potřebě dané zásoby správně naskladnit, poté vyskladnit a hlavně je zabezpečit. Například jedné jednotce byl nabídnut sklad v podobě školní tělocvičny, do které ovšem vedlo pouze několikametrové schodiště, což značně ztěžovalo a zdržovalo týmy v poskytování veškeré pomoci. Zázemí záchranného týmu bylo zajišťováno Týmem technické pomoci a podpory, který mu poskytl potřebné zázemí, jídlo, vodu, veškeré technické vybavení bez potřeby vnějších zdrojů, přístup k internetu a telekomunikační síti. Tým

technické podpory záchranného týmu měl tedy na starost všechnu kancelářskou, telekomunikační, stravovací a logistickou podporu v Japonsku.

I přes všechny překážky ovšem záchranné týmy své činnosti v rámci misí splnily, pomohly tak katastrofou dotčenému Japonsku a mohly se vrátit zpět domů.

Celkově bylo z území Evropské unie, včetně České republiky, tedy vysláno 400 tun potřebného materiálu a to v pěti leteckých transportech spolu s ostatními členskými státy Evropské unie. Co se týče finanční pomoci tak celkem bylo do Japonska posláno přes 257 milionů korun, z nichž samotná Česká republika zaslala 5 milionů korun na účet Japonského Červeného kříže. Konkrétnější poskytnutí humanitární pomoci ze strany Evropské unie a České republiky znázorňuje Příloha č. 5.³⁸

V rámci této případové studie jsem se rozhodla jednotlivé kroky poskytování humanitární pomoci do zahraničí oznámkovat jako ve škole pomocí hodnotící tabulky. Na základě přidělených a pod tabulkou okomentovaných „známek“ mohu v závěru práce navrhnout další nápady pro zlepšení stávající situace české humanitární pomoci.

Kritériemi v tomto hodnocení se staly hlavně náplně jednotlivých kroků logistického řetězce, bez kterých by jednotlivé kroky nebyly efektivní. Co se týče stupnice hodnocení, tak ta se pohybuje v rozmezí čísel od 1 do 3, kdy jednotlivé „známky“ znamenají:

- 1 = vše v pořádku, není co vytknout, ani zlepšovat,
- 2 = průměrný stav, kdy by se určité věci mohly vylepšit nebo změnit,
- 3 = stav, kdy je rozhodně co zlepšovat pro případ dalšího krizového stavu.

³⁸ Zpracováno podle: Prezentace plk. Ing. Vladimíra Vlčka, Ph.D. na téma Mise v Japonsku, dne 12. 4. 2013

Tabulka 2 – Hodnoticí tabulka HP v Japonsku

KROK LR	KRITÉRIA	HODNOCENÍ
Prvotní informace	Formulace žádosti	3
	Informace o mimořádné události	2
	Spolupráce ČR s EU	1
Vyhodnocení informací	Rychlost	2
	Kvalita	2
Rozhodnutí	V rámci Japonské mise nebylo třeba 3. kroku, jelikož se to dělo v rámci EU, která si české subjekty zvolila sama.	
Zapojení distribučních článků	Schopnost zajištění potřebných distribučních článků	2
	Rychlost zajištění článků	1
	Úspěšnost v zajištění potřebných doprovodných aktivit	2
Realizace	Doprava po Japonsku	2
	Koordinace	2
	Komunikace týmu s japonskými úřady	3
	Komunikace týmu s EU, ČR	1
	Celkový přínos týmu	1
Průměrný výsledek mise		= 1, 85

Zdroj: Vlastní zpracování

Celkově lze misi v Japonsku na základě mé hodnoticí tabulky označit za úspěšnou, jelikož v rámci zvolených známek dosáhla necelé „dvojky“. Z toho vyplývá, že daný krizový stav byl

řešen celkem dobře, ale šlo by na něm ještě pár věcí vylepšit. Tyto konkrétní návrhy představuji v závěru práce.

Nyní k jednotlivým komentářům všech kroků logistického řetězce humanitární pomoci do Japonska, které doplňují již uvedený postup logistického řetězce na začátku případové studie.

- První krok řetězce je ukázkovým průměrem mise, jelikož nepřesnou a nejasnou formulaci potřeb Japonskem kompenzuje skvělá komunikace spolu s předáváním všech získaných informací o krizovém stavu v Japonsku mezi střediskem České republiky a Evropské unie.
- Kvalitu a rychlost vyhodnocení informací v oblasti druhého kroku řetězce lze shledat rovněž jako průměrné a to především kvůli skutečnosti, že i přes komunikaci středisek humanitární pomoci České republiky a Evropské unie nebyly odkryty všechny překážky poskytnutí pomoci (předpisy, vhodné výrobky,...).
- Činnosti spojené se zapojením distribučních článků ze strany České republiky a Evropské unii mohou zařadit mezi ty dokonalejší kroky řetězce s ohledem k možnostem ČR a EU (omezené dopravní kapacity, náklady na vnitřní dopravu) a k tomu, že všechny oslovené články se aktivně zapojily bez připomínek.
- Realizační krok je bezpochyby nejdůležitějším a nejúspěšnějším krokem řetězce. Vyslaný tým byl totiž v této oblasti velmi soběstačný a veškeré potřebné aktivity (doprava po Japonsku, koordinace pomoci,...) si byl schopný zařídit sám, či za spolupráce s Monitorovacím a informačním centrem EU po neodmyslitelné komunikaci s EU (ČR). Ta probíhala bez problémů, jelikož EU (ČR) se snažila svému týmu ve všech jeho potřebách, žádostech a připomínkách vyjít vstříc na rozdíl od japonských úřadů. Ty totiž v některých případech neměly ani dostatek informací o postižené oblasti, což bylo zapříčiněno nedostatečnou komunikací mezi japonskými orgány obecně.

Závěr

Cílem této diplomové práce bylo nejen popsat obecný průběh humanitární pomoci na a mimo území České republiky, ale také logistické zajištění humanitární pomoci v České republice a v zahraničí na jednotlivých případových studiích, které byly uvedeny v poslední kapitole. To mi mělo umožnit v závěru této práce jednotlivé procesy poskytování humanitární pomoci na a mimo území České republiky porovnat. Dále mi to umožnilo také zdůraznit jejich slabiny, které daný logistický systém prozatím má a navrhnout možná doporučení pro zlepšení této stávající situace jak v České republice, tak v zahraničí.

Postupné zpracování diplomové práce vedlo ke konstatování, že vzhledem k současnému logistickému procesu zajišťování humanitární pomoci v ČR a zahraničí z finančního, právního, technologického a ekonomického hlediska již není příliš co měnit. Oba analyzované procesy jsou dle mého názoru prozatím více než dostačující ohledně změn, ale zlepšovat by se pár věcí i přesto mohlo. Konkrétní návrhy na zlepšení dané situace vyplývají i z mé hodnotící tabulky u případové studie na Japonsko.

Činnost českých a světových organizací se v zásadě příliš neliší, jelikož všechny tyto organizace uvedené v této práci se aktivně zapojují do oblasti humanitární pomoci a sní spojené logistiky. Jediné co bych mohla shledat jako negativum (respektive pozitivum), je fakt, že některé ze světových organizací (např. OSN) se v oblasti humanitární pomoci angažují na celém světě kromě oblasti Evropské unie. To podle mě ukazuje na to, že se okolní svět domnívá, že Evropská unie je v tomto směru velice samostatná a soběstačná, a to především díky jejímu zavedení Mechanismu civilní ochrany EU.

Co se týče analýzy jednotlivých procesů a činností zapojených článků logistického řetězce, tak ty jsou podle mého názoru velmi homogenní, jelikož oba závisí na správném využití a alokaci dostupných zdrojů pro poskytnutí humanitární pomoci, zkušenostech a schopnostech zapojených subjektů, vzrůstající spolupráci mezi organizacemi, či na ochotě dobrovolníků ohledně materiální, expertní a finanční pomoci. Ovšem nejdůležitějšími a nejprokazatelnějšími faktory efektivnosti poskytování humanitární práce jsou podle mého názoru vlastnosti jednotlivých činitelů v procesu, jimiž jsou především tedy rychlost, kvalita, pohotovost a

schopnost reagovat na žádost, či vykonání pomoci (odřad, humanitární balíčky) při mimořádné události.

Mým doporučením například pro zrychlení procesů poskytování humanitární pomoci by rovněž mohlo být zrušení určitých výběrových řízení v některých konkrétních situacích, protože ve většině případů je tato část procesu spíše tou zdržující a na jednu stranu i zbytečnou. Dalšími návrhy v této oblasti je také to, že po střednědobém vyhodnocení rozpočtu humanitární pomoci by ty nadbytečné rozpočtové prostředky neměly být věnovány pravidelným, v té době nevyžadujícím, příjemcům, ale těm, kteří je v dané situaci opravdu potřebují. I doporučení týkající se případného zůstatku rozpočtu humanitární pomoci České republiky, který je v současnosti investován do prevence a klimatických změn, jelikož dle mého názoru by tato finanční část mohla být převedena do humanitárních rezerv na další rok pro případ, že by nastala nějaká katastrofálnější a náročnější situace, stojí za uvedení. Došlo by tak k efektivnějšímu využití zásob humanitární pomoci. Správa státních hmotných rezerv by tedy v této oblasti mohla být také trochu flexibilnější.

Samozřejmě se nesmí zapomenout i na problematiku v oblasti žádostí a jejího vyhodnocování ohledně humanitární pomoci. Stále častěji se zde objevuje (a to jak na území České republiky, tak mimo ní) to, že je humanitární pomoc poskytována v nepřiměřené podobě. Postižené oblasti již kolikrát nejasně specifikovaly své požadavky (případová studie na Japonsko), a tak se humanitární články řetězce vydávají na pomoc s tím, co mají v zásobách. Tomuto problému by se jednotlivé články mohly snažit vyhnout například tím, že by katastrofou postižené oblasti skutečně specifikovaly přesněji své potřeby. Zaměstnanci na ústředně, kde se tyto žádané údaje hlásí, by na danou skutečnost upozornili, nebo také tím, že každý subjekt by si sám zjišťoval přesnější informace o daném produktu (službě, práci,...) v zasažené oblasti. To by se mohlo ovšem jevit jako příliš zdlouhavé.

Ohledně logistických činností v rámci obou řetězců jsem došla k názoru, že jedním z hlavních problémů této oblasti je doprava (tzv. Achillova pata). Doprava je nedílnou součástí logistického řetězce humanitární pomoci, ale bohužel je v současné době s ohledem na případové studie nedostačující. V oblasti mezinárodní humanitární pomoci by se v případě řešení mohla zlepšovat tím, že by Česká republika uzavřela smluvní kontrakt s jedním z větších leteckých přepravců. V současnosti je v tomto ohledu Česká republika závislá na okolní státy, které je již uzavřené mají.

V neposlední řadě z případových studií dále vyšlo, že slabým místem je neustále i koordinace všech článků řetězce na postiženém místě. Každý z nich by chtěl koordinovat, ale žádný nechce být koordinován. Tuto skutečnost by se mohly dané články zkusit vyřešit tím, že se znovu přeorganizují pravomoci a odpovědnosti všech, které budou zároveň znovu jasně a zřetelně objasněny. Po takové reorganizaci by určité články řetězce, které se chtějí více zasazovat o participaci a koordinaci na postiženém místě, mohly být konečně spokojeni a nenastával by případný chaos.

Vzhledem k předchozímu textu si tedy myslím, že vytyčený cíl na začátku práce jsem splnila bez větších problémů. Shrnu tedy všechny poznatky a problémy vyplývající z mé práce, pro které jsem navrhla i případná řešení z mého pohledu.

Seznam použité literatury

Knižní zdroje:

- **Pernica, P., Logistika pro 21. století** (Supply chain management), Díl 1., 1.vyd.,Praha:Radix, 2005, ISBN 80-860-3159-4
- **Pernica, P., Logistika pro 21. století** (Supply chain management), Díl 2., 1.vyd.,Praha:Radix, 2005, ISBN 80-860-3159-4
- **Pernica, P., Logistika pro 21. století** (Supply chain management), Díl 3., 1.vyd.,Praha:Radix, 2005, ISBN 80-860-3159-4
- **Kirsch, W.: Betriebswirtschaftliche Logistik**, ZfB 1971
- **Voženílek, V., Geografické informační systémy I. – pojetí, historie, základní komponenty**, vydavatelství Univerzity Palackého, Olomouc 1998, ISBN 80-7067-802-X
- **Časopis Focus – Humanitarian Logistic special**, april 2010
- **Časopis Logistika**, článek Humanitární logistika, ročník VII., číslo 2/2012
- **Dokument Ministerstva životního prostředí: Vyhodnocení povodní v červnu a červenci 2009 na území ČR**
- **Dokument Ministerstva pro místní rozvoj: Evropský sociální fond v ČR – e – Tourism v oblasti CR**

Legislativní zdroje:

- **Koncepce zahraniční rozvojové spolupráce České republiky na období 2010 – 2017**
- **Zákon č. 97/1993 Sb.**, o působnosti Správy státních hmotných rezerv
- **Zákon č. 151/2010 Sb.**, o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí
- **Zákon č. 239/2000 Sb.**, o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů
- **Zákon č. 240/2000 Sb.**, o krizovém řízení a o změně některých zákonů
- **Zákon č.241/2000 Sb.**, o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Internetové zdroje:

- **Informace GHD,** dostupné z:
<http://www.goodhumanitariandonorship.org/gns/home.aspx> [online]
- **Základní přehled humanitární pomoci,** dostupné z:
http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/humanitarni_pomoc/prirucka_WFP_pro_nevladni_organizace/zakladni_prehled_humanitarni_pomoci.html
[online]
- **Informace o Ministerstvu zahraničních věcí,** dostupné z:
<http://www.mzv.cz/jnp/cz/index.html> [online]
- **Správa státních hmotných rezerv,** dostupné z: <http://www.sshr.cz/stranky/default.aspx>
[online]
- **Úřad OSN pro koordinaci humanitárních otázek,** dostupné z:
<http://www.mvcr.cz/clanek/urad-osn-pro-koordinaci-humanitarnich-otazek.aspx> [online]
- **Information about UN, Humanitarian aid,** dostupné z: <http://www.un.org/en/> [online]
- **EU a humanitární pomoc,** dostupné z: http://europa.eu/index_cs.htm [online]
- **Ministerstvo zdravotnictví a humanitární pomoc,** dostupné z:
http://www.mzcr.cz/Odbornik/obsah/humanitarni-pomoc_1638_3.html [online]
- **Hasičský záchranný sbor České republiky,** dostupné z: <http://www.hzscr.cz/hasicky-zachranny-sbor-ceske-republiky.aspx> [online]
- **Armáda České republiky,** dostupné z: <http://www.army.cz/> [online]
- **Člověk v tísni a humanitární pomoc,** dostupné z: <http://www.clovekvtisni.cz/cs/jak-hospodarime> [online]
- **Dokument Zapojování ČR do mezinárodních záchranných operací a poskytování humanitární pomoci do zahraničí,** dostupné z:
<http://www.usar.cz/webmagazine/kategorie.asp?idk=416> [online]
- **Materiální základna humanitární pomoci,** dostupné z:
<http://www.pozary.cz/clanek/15898-materialni-zakladna-humanitarni-pomoci/> [online]
- **Tisková zpráva HZS v Libereckém kraji,** dostupné z: <http://www.hzslk.cz/55-tiskove-zpravy.html> [online]

Ostatní zdroje:

- **European Committee for Standardisation**, 1997
- **Prezentace** plk. Ing. Vladimíra Vlčka, Ph.D. na téma Mise v Japonsku

Seznam obrázků

Obrázek 1 – Schéma Integrovaného záchranného systému.....	23
Obrázek 2 – Logo OSN	27
Obrázek 3 – Logo NATO	28
Obrázek 4 – Logo EU	29
Obrázek 5 – Rozpočet ECHO	30
Obrázek 6 – Česká republika	31
Obrázek 7 – GIS v terénu	39
Obrázek 8 – Vzorový příklad MZHP	59

Seznam tabulek

Tabulka 1 – Přehled krizových situací za posledních 10 let.....	50
Tabulka 2 – Hodnotící tabulka HP v Japonsku.....	64

Seznam příloh

Příloha 1 – Shrnující přehled humanitární pomoci	73
Příloha 2 – Struktura USAR odřadu	74
Příloha 3 – Výzva MZV na projekt humanitární pomoci	75
Příloha 4 - Přihláška do výzvy MZV	76
Příloha 5 – Humanitární pomoc EU	79

Přílohy

Příloha 1 – Shrnující přehled humanitární pomoci

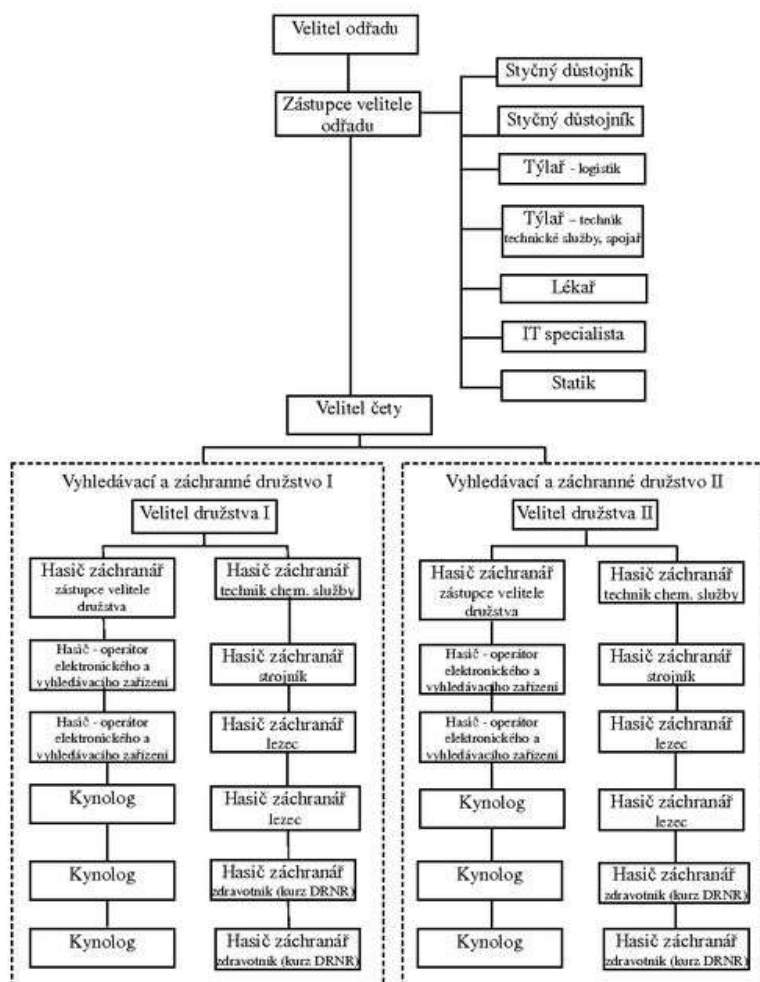
Fáze pomoci →	Okamžitá pomoc (do ca. 2 týdnů)	Časná rehabilitace (do ca. 2 měsíců)	Obnova a rozvoj (do ca. 2 let); prevence (průběžně)
Druh krize ↓			
Přírodní katastrofa	• záchranáři • zdravotnické, expertní týmy • základní materiál • voda, sanitace • potraviny • nouzová přístřeší	• odklizení trosek • dočasná obydlí • voda, sanitace • potraviny • základní zdravotní péče, včetně prevence epidemií • elementární obživa	• obnova obydlí • rekonstrukce zařízení • obnova infrastruktury • obnova udržitelných zdrojů obživy obyvatel • preventivní opatření (v rámci obnovy)
Válečný konflikt	• zdravotní péče • potraviny, voda • ochrana • nouzová přístřeší	• provoz táborů IDPs (management, voda, sanitace, potraviny, zdrav.péče) • asistence hostitelským komunitám (výživa, sanitace, zdrav. péče) • ochrana	• obnova infrastruktury a obydlí • obnova zdrojů obživy a reintegrace IDPs • humanitární odminování • psycho-sociální péče
Komplexní krize	• potravinová pomoc • voda • zdravotní péče a výživa • ochrana	• provoz táborů IDPs a uprchlíků • elementární obživa • základní infrastruktura	• obnova udržitelných zdrojů obživy a reintegrace IDPs • prevence (např. adaptace zdrojů obživy na klimatické podmínky)

Zdroj: mzv.cz

Příloha 2 – Struktura USAR odřadu

Struktura USAR odřadu střední úrovně (Medium USAR):

Celkem 36 osob

28. 2. 2011

Zdroj: usar.cz

**MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČR
VYHLAŠUJE**

V Ý Z V U

**K PODÁVÁNÍ NÁMĚTŮ NA PROJEKTY HUMANITÁRNÍ POMOCI
V AFGHÁNISTÁNU, BARMĚ/MYANMARU, KONŽSKÉ
DEMOKRATICKÉ REPUBLICY A REPUBLICY JIŽNÍ SÚDÁN
V ROCE 2012
PRO NESTÁTNÍ NEZISKOVÉ ORGANIZACE A DALŠÍ OPRÁVNĚNÉ SUBJEKTY
V RÁMCI DOTAČNÍHO TITULU
„ÚČELOVÁ DOTACE NESTÁTNÍM NEZISKOVÝM ORGANIZACÍM V RÁMCI
POSKYTNUTÍ HUMANITÁRNÍ POMOCI“,
PODPROGRAM „KOMPLEXNÍ HUMANITÁRNÍ KRIZE“**

Preambule

Tato výzva je vyhlašována v souladu s ustanovením § 7 odst. 1 písmena f), g), j) zákona č. 218/2000 Sb. a odpovídá usnesení vlády č. 450 z 15. 6. 2011 k Hlavním oblastem státní dotační politiky vůči nestátním neziskovým organizacím pro rok 2012. Ministerstvo zahraničních věcí (MZV) poskytuje dotace nestátním neziskovým organizacím a dalším oprávněným subjektům na realizaci projektů v programu zahraniční rozvojové spolupráce a humanitární pomoci v souladu s usnesením vlády č. 1311 z 12. 10. 2005 o Pravidlech pro výběr a financování bilaterálních projektů v rámci zahraniční rozvojové spolupráce ČR a v souladu s usnesením vlády č. 407 z 2. 6. 2011. Na dotaci není právní nárok.

Zdroj: mzv.cz

Příloha 4 - Přihláška do výzvy MZV

**Přihláška do výzvy MZV na projekty humanitární pomoci
v rámci dotačního titulu MZV ČR
„Účelová dotace nestátním neziskovým organizacím
v rámci poskytnutí humanitární pomoci“
pro rok 2012
Identifikace záměru projektu**

Adresát přihlášky	Ministerstvo zahraničních věcí ČR		
Název projektu, cílová země			
Zdroje financování projektu			č. přihlášky:

Rastrovaná pole žadatel nevyplňuje!

1. Identifikační údaje o předkládající organizaci				
Název				
Organizační forma		okres		
Ulice		č.p.		č.o.
Obec		PSC		
Telefon		Část obce		
WWW stránka		e-mail		
IČO		DIČ		
Místo a číslo registrace		ze dne		
Peněžní ústav		Č. účtu		

2. Statutární orgán (statutární zástupce organizace)				
Způsob zastupování organizace				
Jméno a příjmení		Tituly		
Funkce				
Kontaktní adresa				
Telefon/fax			e-mail	
3. Charakteristika organizace s ohledem na dosavadní zaměření činnosti				
Typ poskytovaných služeb (provozovaných činností)				
Hlavní aktivity realizované předkládající organizací v kalendářním roce 2010 (v bodech):				
4. Údaje o projektu				
Název projektu				
Doba realizace projektu	od		do	
Místo realizace projektu				
Základní idea a stručný obsah projektu:				
(cíle, výstupy, aktivity projektu – v bodech)				
Hlavní realizátor projektu (řešitel)				
Jméno a příjmení				
Funkce				
Organizace				
Kontaktní adresa, telefon, e-mail				

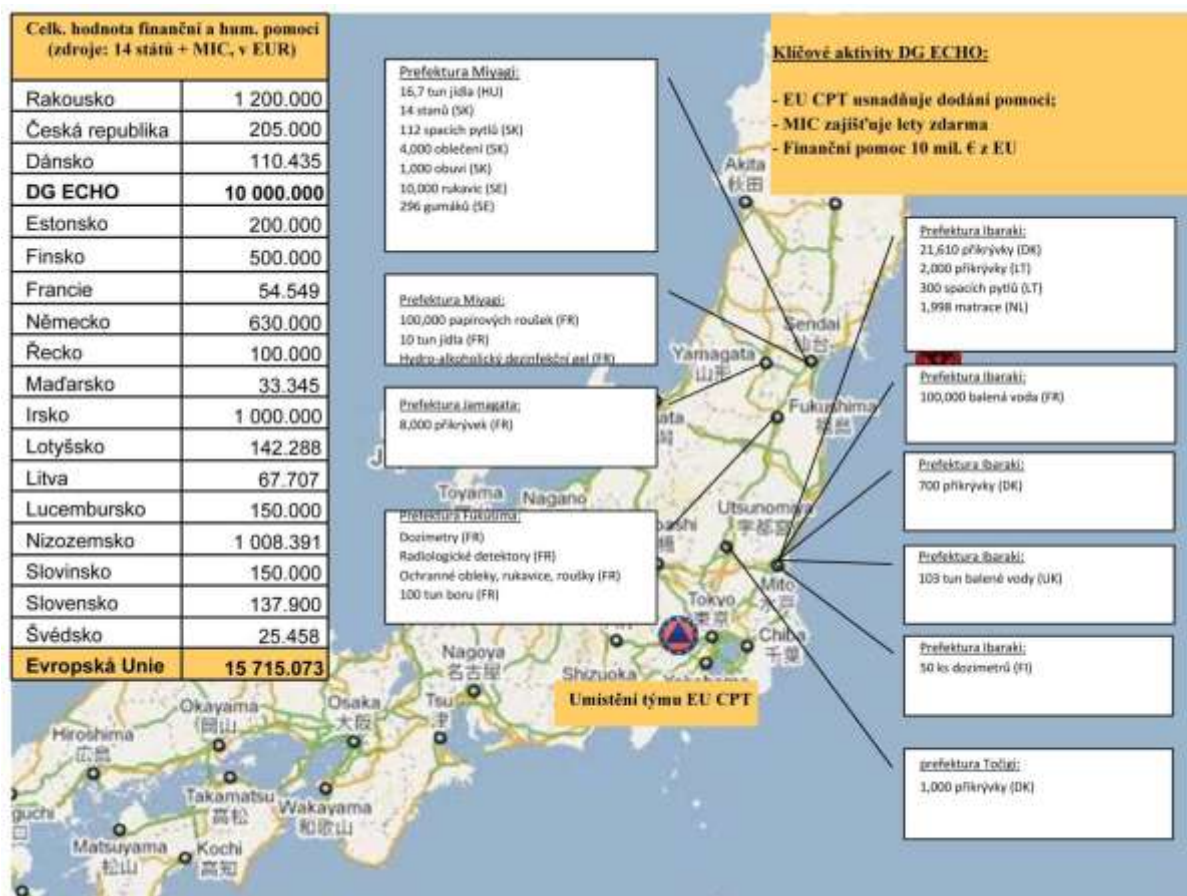
5. Základní údaje o rozpočtových nákladech na projekt		
<i>Celkové náklady projektu</i>		
Celkové výdaje (náklady) projektu		, - Kč
Z toho	náklady mzdové a osobní:	, - Kč
	náklady cestovní:	, - Kč
	přímé náklady projektu (materiál, služby, přímá podpora):	, - Kč
Požadovaná částka spolufinancování od MZV		, - Kč
Procentní podíl dotace od MZV na celkových nákladech projektu		

Za předkladatele:

V _____ dne _____

Zdroj: mzv.cz

Příloha 5 – Humanitární pomoc EU

Zdroj: Prezentace p. Vlčka